

ประกาศกรมศิลปากร

เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ
ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี (วิจัยและพัฒนาโบราณคดี)
(นักโบราณคดีเชี่ยวชาญ)

ด้วยคณะกรรมการประเมินบุคคล ได้ดำเนินการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี (วิจัยและพัฒนาโบราณคดี) (นักโบราณคดีเชี่ยวชาญ) ตำแหน่งเลขที่ ๓๘๘ กองโบราณคดี และได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ โดยผ่านความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงวัฒนธรรมแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการ ในหรือต่างกระทรวงหรือกรม พ.ศ. ๒๕๖๔ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ประกาศ อ.ก.พ. กรมศิลปากร ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๗ คำสั่ง อ.ก.พ. กรมศิลปากร ที่ ๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ มติคณะกรรมการประเมินบุคคล ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ ประกอบกับหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ลับ ที่ วธ ๐๒๐๓.๑/๕๓๘๖ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๘ กรมศิลปากร จึงประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ ดังนี้

ก. รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก

ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี (วิจัยและพัฒนาโบราณคดี) (นักโบราณคดีเชี่ยวชาญ) ตำแหน่งเลขที่ ๓๘๘ กองโบราณคดี ผู้ได้รับการคัดเลือก คือ นางสาวสุภมาศ ดวงสกุล ตำแหน่งนักโบราณคดีชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๓๘๙ กลุ่มวิจัยและพัฒนางานโบราณคดี กองโบราณคดี

ข. ชื่อและเค้าโครงผลงานและข้อเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงงานที่เสนอขอประเมิน

๑. ชื่อและเค้าโครงผลงาน ตามแบบการเสนอเค้าโครงผลงาน (ระดับเชี่ยวชาญ)
แนบท้ายประกาศ

๒. ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน ตามแบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิด
การพัฒนางานหรือปรับปรุงงาน แนบท้ายประกาศ

ค. การตรวจ...

ค. การตรวจสอบการประเมินบุคคล

หากบุคคลใดเห็นว่าผู้ขอประเมินแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ให้ดำเนินการทักท้วงเป็นหนังสือไปยังกรมศิลปากร หากคณะกรรมการประเมินบุคคล ได้ตรวจสอบ หรือมีผู้ทักท้วงและได้ตรวจสอบแล้วพบว่าข้าราชการผู้ขอประเมินผู้ใดแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินบุคคล จะดำเนินการรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทราบ เพื่อดำเนินการระงับ หรือยกเลิกการประเมิน พร้อมกับพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นและผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีต่อไป แต่ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ทักท้วงมีเจตนากลั่นแกล้ง หรือมีเจตนาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินบุคคล จะรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อดำเนินการกับผู้ทักท้วงต่อไป

ง. การตรวจสอบการประเมินผลงาน

ในการประเมินผลงาน หากได้ตรวจสอบ หรือมีผู้ทักท้วงและได้ตรวจสอบแล้วพบว่าข้าราชการผู้ขอประเมินผู้ใดแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสัดส่วนการจัดทำผลงาน หรือเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดทำผลงานเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงาน นำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวานผู้อื่นให้จัดทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นมิใช่ผลงานที่แท้จริงของตน ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่อยู่ระหว่างการประเมินผลงาน ให้ระงับการประเมินผลงาน

(๒) ในกรณีที่ผ่านการประเมินผลงานแล้ว ให้ยกเลิกผลการประเมิน

(๓) ในกรณีที่มีคำสั่งเลื่อนระดับโดยผลของการประเมินผลงานแล้วให้ยกเลิกคำสั่งเลื่อนระดับข้าราชการผู้นั้นโดยพลัน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ขอประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี และไม่ให้ผู้ขอประเมินเข้ารับการประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ถูกลงโทษตามข้อ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี หากพบว่าข้อทักท้วงนั้นเป็นการกลั่นแกล้ง หรือเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินผลงาน จะรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อดำเนินการสอบสวนผู้ถูกทักท้วงให้ได้ข้อเท็จจริงแล้วดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไปด้วย

จ. กำหนดวันเวลาส่งผลงาน

ให้ผู้ได้รับการคัดเลือก ส่งผลงานและข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางานที่มีเอกสารหลักฐานครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน ๗ ชุด ซึ่งต้องเป็นเรื่องเดียวกันกับเรื่องที่เสนอในขั้นตอนการประเมินบุคคล ไปยังกลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง กรมศิลปากร ภายในกำหนดเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก หากไม่ส่งภายในกำหนดเวลาที่กำหนด กรมศิลปากร จะถือว่าผู้นั้นไม่ประสงค์เข้ารับการประเมินผลงาน เว้นแต่มีเหตุผลความจำเป็นไม่สามารถส่งผลงานและข้อเสนอแนวคิดในการพัฒนางานหรือปรับปรุงงาน ภายในกำหนดเวลาได้ ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นให้กรมศิลปากร พิจารณาก่อนวันครบกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่มีเหตุผลอันควร หรือไม่ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นจะถือว่าไม่ประสงค์เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือก กรณีผู้ขอประเมินที่จะเกษียณอายุราชการในปีงบประมาณใด ให้ส่งผลงานให้กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง กรมศิลปากร เป็นเวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ในปีงบประมาณนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

สำเนาถูกต้อง

(นางศิริพร คล้างาม)

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

นายพนมบุตร จันทรโชติ

(นายพนมบุตร จันทรโชติ)

อธิบดีกรมศิลปากร

แบบการเสนอผลงาน/แบบการเสนอข้อเสนอนวัตกรรม
การพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ของ

ชื่อ - สกุล
ตำแหน่ง
เลขที่ตำแหน่ง.....สังกัด

ขอประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง.....
เลขที่ตำแหน่ง.....สังกัด

แบบการเสนอผลงาน
(ระดับเชี่ยวชาญ)

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน

● ตำแหน่งปัจจุบัน

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

● ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

ผลงาน ลำดับที่

๑. เรื่อง.....

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ผลสำเร็จ...

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๙. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....
.....

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

- ๑) สัดส่วนผลงาน
๒) สัดส่วนผลงาน
๓) สัดส่วนผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับเชี่ยวชาญ)

๑. เรื่อง

๒. หลักการและเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้ขอประเมิน
(วันที่)/...../.....

แบบการเสนอเค้าโครงผลงาน

(ระดับเชี่ยวชาญ)

.....

๑. ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวสุภาภา ดวงสกุล

• ตำแหน่งปัจจุบัน นักโบราณคดีชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานซึ่งต้องกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในด้านโบราณคดี ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ด้านการปฏิบัติการ

๑) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแหล่งโบราณคดี โบราณสถาน หรือแหล่งวัฒนธรรมสมัยต่างๆ ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ

๒) พัฒนางานความรู้ สร้างแนวคิด สมมุติฐาน และทฤษฎีทางโบราณคดี เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการโบราณคดี การอนุรักษ์ บูรณะ และปกป้องคุ้มครองมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

๓) ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ วินิจฉัยสถานะแหล่งโบราณสถาน และประเมินคุณค่าโบราณสถาน และหลักฐานทางโบราณคดี ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

๔) พัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน และคู่มือปฏิบัติงานทางโบราณคดี

ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนงาน โครงการของหน่วยงานระดับสำนักหรือกอง และมอบหมายงานแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและติดตามประเมินผล เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการประสานงาน

๑) ประสานการทำงานร่วมกัน โดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและคำแนะนำแก่หน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

๒) ให้คำปรึกษา และข้อวินิจฉัยทางวิชาการโบราณคดี ต่อที่ประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงานต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน

ด้านการบริการ

๑) ให้ข้อมูล คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และข้อวินิจฉัยทางโบราณคดี แก่ประชาชน บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ

๒) ตอบปัญหา ชี้แจง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและวิชาการทางโบราณคดี แก่หน่วยงานภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๓) ฝึกอบรมและให้คำแนะนำด้านโบราณคดี เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรในหน่วยงาน

- ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี (วิจัยและพัฒนางานโบราณคดี) (นักโบราณคดีผู้เชี่ยวชาญ)

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้คำปรึกษาของส่วนราชการระดับกระทรวง กรม และในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญในงาน ซึ่งใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านโบราณคดี ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในทางวิชาการที่ยากและซับซ้อนมาก และมีผลกระทบในวงกว้าง และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ด้านการปฏิบัติการ

๑) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย การดำเนินงานด้านโบราณคดี เพื่อพัฒนา รูปแบบ วิธีการดำเนินงานด้านโบราณคดีให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) ดำเนินการและควบคุมโครงการสำรวจ ขุดค้น ขุดแต่งแหล่งโบราณคดีที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ เพื่อศึกษา วิจัยเรื่องราวในอดีตและพัฒนาเป็นองค์ความรู้ ใช้เป็นข้อมูลในการอนุรักษ์ บูรณะ และปกป้องคุ้มครองมรดกทางศิลปวัฒนธรรม

๓) ให้คำปรึกษา และวินิจฉัยปัญหาที่สำคัญทางวิชาการโบราณคดี เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา การอนุรักษ์ บูรณะ และการปกป้องคุ้มครองมรดกทางศิลปวัฒนธรรม

๔) จัดทำตำรา เอกสารทางวิชาการโบราณคดี เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา ค้นคว้า

ด้านการวางแผน

๑) วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผน โดยเชื่อมโยงหรือบูรณาการแผนงาน โครงการในระดับกลยุทธ์ของส่วนราชการระดับกรม มอบหมายงาน แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ติดตาม ประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการประสานงาน

๑) ประสานการทำงานโครงการต่างๆ กับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรอื่น โดยมีบทบาทในการจูงใจ โน้มน้าวให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๒) ให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำแก่หน่วยงานระดับสำนักหรือกอง รวมทั้งที่ประชุมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์และความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน

ด้านการบริการ

๑) ให้ความรู้หรืออำนวยความสะดวกทางโบราณคดีแก่ประชาชนหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ

๒) ฝึกอบรม ให้คำแนะนำด้านโบราณคดี เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรในหน่วยงาน

๒. ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับความดีเด่น หรือความสำคัญ)

ผลงาน ลำดับที่ ๑

๑. เรื่อง “วัฒนธรรมบ้านเก่า”

บทที่ ๑ การค้นพบหลักฐานมนุษย์ยุคหินที่บ้านเก่า : จุดเริ่มต้นงานโบราณคดีสากลของประเทศไทย

บทที่ ๒ ภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐานบริเวณลุ่มน้ำแควน้อย แควใหญ่ และท่าจีนตอนบน

บทที่ ๓ วัฒนธรรมบ้านเก่า : ผู้คนและวิถีชีวิต

บทที่ ๔ บ้านเก่า : ยุคก่อนชุมชนเมืองสู่ยุคประวัติศาสตร์ หัวข้อ ๔.๑ พัฒนาการของคนในภูมิภาคตะวันตกสมัยโลหะ

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ

ระยะเวลาจัดทำต้นฉบับ/จัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ / พ.ศ. ๒๕๖๕

ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

หนังสือ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” เล่มนี้จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่กรมศิลปากรเปิดอาคารนิทรรศการถาวร “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๕ เนื้อหาในหนังสือเป็นการขยายข้อมูลที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานให้กว้างขวาง มีรายละเอียดในทางวิชาการโบราณคดีที่ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถใช้อ้างอิงในการค้นคว้าหรือศึกษาวิจัยในระดับลึกได้ต่อไป ทั้งนี้เนื้อหาในหนังสือเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่กรมศิลปากรได้กำหนดเป้าหมายและวางแผนให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่าเป็นพิพิธภัณฑสถานที่เน้นการจัดแสดงเรื่องราวยุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันตกของประเทศไทยที่มีข้อมูลทันสมัยเป็นแหล่งศึกษาอ้างอิงเรื่องก่อนประวัติศาสตร์ในภูมิภาคได้ ซึ่งในขณะที่เริ่มแผนการศึกษาออกแบบและปรับปรุงนิทรรศการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังขาดข้อมูลทางโบราณคดีที่จะนำมาจัดทำเนื้อหาให้ครอบคลุมเนื่องจากพื้นที่นี้ขาดการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีที่จะช่วยอธิบายภาพรวมพัฒนาการทางโบราณคดีของพื้นที่มาเป็นระยะเวลานาน ทั้งยังไม่สามารถจำแนกอัตลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีบ้านเก่าและ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” ที่ยังไม่สามารถกำหนดอายุสมัยของวัฒนธรรมที่แน่ชัด รวมไปถึงข้อมูลบ่งชี้อัตลักษณ์เฉพาะวัฒนธรรม การกระจายตัวในเชิงพื้นที่ ความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมร่วมสมัย และพัฒนาการทั้งก่อนและหลังวัฒนธรรมนี้ กรมศิลปากร โดยสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี จึงเริ่มดำเนินงานโครงการศึกษาออกแบบเพื่อปรับปรุงการจัดแสดงนิทรรศการถาวรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า ควบคู่ไปกับโครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยผู้นำเสนอผลงานฯ ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๕ และปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการฯ และผู้รับผิดชอบจัดทำเค้าโครงและเนื้อหาทางวิชาการสำหรับใช้ออกแบบและจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถาน

การดำเนินงานตามโครงการได้ทำการสำรวจ ขุดค้น และสังเคราะห์ข้อมูลมาอย่างต่อเนื่อง มีเอกสารทางวิชาการของโครงการฯ เผยแพร่มาเป็นระยะ ผลการศึกษา สำรวจ และขุดค้นทางโบราณคดีภายใต้โครงการโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง ได้นำมาสังเคราะห์และแปลความใหม่ เพื่อจัดทำเนื้อหาและบทจัดแสดง และเนื่องจากเนื้อหาทางวิชาการโบราณคดีที่นำมาจัดแสดงในอาคารนิทรรศการหลังใหม่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่านี้ เป็นการผสมผสานข้อมูลการขุดค้นทางโบราณคดีช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งนำมาศึกษาและแปลความใหม่ร่วมกับผลการสำรวจและขุดค้นเพิ่มเติม จึงมีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่ทันสมัย ในการจัดทำหนังสือ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” ผู้เขียนจึงได้สังเคราะห์ข้อมูลทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ในภูมิภาคตะวันตก

และภูมิภาคอื่นที่เกี่ยวข้อง จากทั้งข้อมูลการศึกษาทางโบราณคดีที่ผ่านมา การสำรวจแหล่งโบราณคดีที่เกี่ยวข้องมากกว่า ๔๐ แหล่ง การขุดค้นแหล่งโบราณคดีเพิ่มเติม จำนวน ๗ แหล่ง การวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีทั้งที่สำรวจและขุดค้นพบใหม่และเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า รวมถึงผลการวิเคราะห์และกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ภายใต้การดำเนินงานศึกษาของโครงการฯ นำมาเรียบเรียงเป็นเนื้อหาทางวิชาการโบราณคดีที่บอกเล่าเรื่องราวพัฒนาการยุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันตกของประเทศไทยให้สามารถเข้าใจได้ง่ายสำหรับบุคคลทั่วไป ผู้ปฏิบัติงานทางโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย ช่วยขยายความรู้เพิ่มเติมจากการขุดค้นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า และใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการศึกษาวิจัยเฉพาะทางโบราณคดีได้ต่อไปอีกด้วย

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการวางแผนและดำเนินการวิจัยทางโบราณคดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นว่าเนื้อหาในหนังสือ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” เป็นผลมาจากการดำเนินงานวิจัยทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันตกของประเทศไทยภายใต้ “โครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง” ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๕ ซึ่งผู้ขอประเมินฯ เป็นหัวหน้าโครงการฯ โดยมีจุดประสงค์การดำเนินงานเพื่อศึกษาพัฒนาการทางโบราณคดีสมัยหินใหม่และช่วงสมัยที่สืบเนื่องกันในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งเคยมีการศึกษาและขุดค้นแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี ในลุ่มน้ำแควน้อย ตั้งแต่ช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๖ และขาดช่วงการศึกษาวิจัยมากกว่า ๔๐ ปี แม้จะมีรายงานการพบแหล่งโบราณคดีที่อาจร่วมสมัยกันในระยะหลัง แต่ยังไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์ของแหล่งเหล่านี้ ประกอบมีการค้นพบแหล่งโบราณคดีร่วมสมัยกับแหล่งโบราณคดีบ้านเก่ามากขึ้น โดยเฉพาะการค้นพบแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี ในลุ่มน้ำท่าจีน ซึ่งโครงการฯ ดำเนินการขุดค้นศึกษาและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางโบราณคดีที่สำคัญ และใช้เป็นแหล่งเปรียบเทียบกับแหล่งโบราณคดีบ้านเก่าเพื่อบ่งชี้อัตลักษณ์ของ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” ด้วย

ในการดำเนินงานศึกษาวิจัยทั้งหมดจึงต้องใช้ความรู้ความชำนาญและทักษะในการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีขั้นสูงทุกระบวนการ ตั้งแต่การทบทวนเอกสารการศึกษาที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อสังเคราะห์ประเด็นปัญหาทางโบราณคดีนำมากำหนดโจทย์ในการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการศึกษา และกำหนดขอบเขตการศึกษาทั้งในเชิงพื้นที่ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ศึกษาบริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณลุ่มน้ำแม่กลองและท่าจีน และขอบเขตเชิงเวลาอยู่ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ทั้งหมด แต่เน้นศึกษาช่วงสมัยหินใหม่ หรือวัฒนธรรมบ้านเก่า (ตั้งแต่ ๔,๒๐๐ ปีลงมาจนถึง ๓,๐๐๐ ปี) จากนั้นจึงวางแผนการดำเนินงานสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีภาคสนามซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ดำเนินงานระดับสูง เนื่องจากต้องวางแผนทำการสำรวจทางโบราณคดีเพื่อให้เข้าใจภาพรวมพัฒนาการของพื้นที่ จำเป็นต้องวางแผนการสำรวจให้เหมาะสมกับพื้นที่และช่วงฤดูกาล แล้วจึงประเมินศักยภาพแหล่งโบราณคดีและคัดเลือกแหล่งขุดค้นที่คาดว่าจะสามารถตอบโจทย์การวิจัยได้ โดยได้คัดเลือกแหล่งขุดค้นที่เป็นตัวแทนศึกษาวัฒนธรรมของพื้นที่ย่อย ทั้งแหล่งที่อยู่ในที่โล่งแจ้งและถ้ำในเขตที่สูง

เมื่อประเมินศักยภาพแหล่งที่เป็น key sites สำหรับขุดค้นแล้ว ในปฏิบัติงานขุดค้นภาคสนามยังจำเป็นต้องใช้ความรู้และประสบการณ์วางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับงบประมาณ และช่วงฤดูกาล รวมไปถึงการคัดเลือกคณะทำงานที่ร่วมปฏิบัติงานให้เหมาะสม และฝึกฝนบุคลากรที่ร่วมงานให้มีทักษะเฉพาะทางเพื่อการปฏิบัติเฉพาะเรื่อง เช่น ด้านการขุดค้นหลุมฝังศพ การจัดการวิเคราะห์และจัดเก็บหลักฐานโครงกระดูกมนุษย์ การจัดเก็บหลักฐานภาชนะดินเผาในหลุมศพที่มีพิธีกรรมพิเศษ เทคนิควิธีการขุดค้นเพื่อลดความเสียหายของหลักฐานที่อ่อนไหวง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานสำรวจขุดค้นเป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบตามหลักการทางโบราณคดี และจัดเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนถูกต้อง

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการศึกษาวิเคราะห์โบราณวัตถุประเภทต่างๆ ที่ได้จากการสำรวจและขุดค้น
โบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจ ขุดค้นของโครงการฯ ตลอดจนโบราณวัตถุที่เก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ทั้งในระดับการจัดจำแนกรูปแบบภายนอก และการวิเคราะห์เชิงลึกในห้องปฏิบัติการ รวมถึงการคัดเลือกตัวอย่างเพื่อกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ และเนื่องจากแหล่งที่ทำการขุดค้นส่วนใหญ่เป็นแหล่งฝังศพ จึงจำเป็นต้องมีทักษะในการวิเคราะห์โครงกระดูกมนุษย์ กระดูกสัตว์ ภาชนะดินเผา (จำแนกและต่อประกอบ) เครื่องมือหิน และโบราณวัตถุประเภทอื่นๆ รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์หลักฐานในห้องปฏิบัติการ และต้องใช้ความรู้ความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูลและแปลความผลการวิเคราะห์ได้

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ และการพัฒนาแหล่งโบราณคดี/แหล่งเรียนรู้
แหล่งโบราณคดีที่เลือกทำการขุดค้นในโครงการฯ หลายแห่งมีศักยภาพสูงทั้งทางวิชาการ และการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ ผู้วิจัยต้องมีทักษะในการประสานการดำเนินงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้องค์ความรู้ทางวิชาการและความสำคัญของแหล่งโบราณคดีที่ทำการศึกษาย้ายทอดสู่สถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่นได้ โดยมีแหล่งโบราณคดีและพื้นที่ศึกษาที่ดำเนินงานโดยโครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้องถึง ๓ แหล่งที่ได้รับพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ภายใต้กระบวนการดำเนินงานทางโบราณคดีแบบมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ได้แก่ ๑) แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร จ.สุพรรณบุรี ๒) กลุ่มแหล่งโบราณคดีบริเวณบ้านพุน้ำร้อน อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี ที่ผู้วิจัยและคณะทำงานได้ร่วมกับวัดพุน้ำร้อนและชุมชนท้องถิ่น นำข้อมูลจากการศึกษาทางโบราณคดี มาจัดนิทรรศการและจัดแสดงโบราณวัตถุที่พบในพื้นที่จัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานชุมชนวัดพุน้ำร้อน ๓) แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ จ. กาญจนบุรี ซึ่งพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิดเพื่อเสริมสร้างศักยภาพพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า และเนื่องจากมีการพัฒนาแหล่งโบราณคดีสำคัญเป็นแหล่งเรียนรู้ จึงต้องมีทักษะในการวางแผนจัดการแหล่งโบราณคดีร่วมกับชุมชนหรือภาคส่วนอื่นๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าหลังทำการขุดค้นแล้วแหล่งโบราณคดีจะได้รับการอนุรักษ์ไว้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและสาธารณชน โดยหลุมขุดค้นที่จะพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิดนั้น จำเป็นต้องวางแผนการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนการขุดค้นเพื่อรักษาสภาพหลุมให้สมบูรณ์ เลือกลักษณะวิธีการขุดค้นให้เหมาะสมต่อการทำจำลองหลักฐานลงไปติดตั้งแทนที่ของจริงที่ต้องจัดเก็บขึ้นมามีการศึกษาวิเคราะห์ และต้องศึกษาและพัฒนาเทคนิคการอนุรักษ์หลักฐานและกระบวนการทำจำลองติดตั้งแทนที่ของจริงในหลุมขุดค้นให้เหมาะสม เพื่อให้ยังสามารถศึกษาวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีได้ทุกมิติ และลดความเสียหายต่อหลักฐานทางโบราณคดี

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการถ่ายทอดและสื่อสารข้อมูลทางวิชาการสู่สาธารณชน
ข้อมูลการศึกษาทางโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ค่อนข้างเป็นเรื่องไกลตัวและยากต่อการทำความเข้าใจสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการสื่อสารข้อมูลต่อสาธารณชนที่มีการรับรู้แตกต่างกัน โดยข้อมูลผลการศึกษาในครั้งนี้มีการสื่อสารและเผยแพร่ในหลายช่องทาง ทั้งการบอกเล่าผ่านชาวบ้านในชุมชนที่เข้ามาปฏิบัติงานสัมผัสระหว่างปฏิบัติงาน สถานศึกษาที่นำนักเรียน นักศึกษามาร่วมศึกษาเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงานสนาม การบรรยายให้ความรู้แก่บุคลากรของสถานศึกษา การนำเสนอผลการศึกษาในที่ประชุมทางวิชาการ โบราณคดี การเขียนบทความเผยแพร่ การจัดทำนิทรรศการที่แหล่งโบราณคดี จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถาน และที่สำคัญที่สุดคือ การนำความรู้และข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีจากการศึกษาวิจัยนำมาจัดทำเป็นเนื้อหาจัดแสดงนิทรรศการที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า และจัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการเรื่อง “วัฒนธรรมบ้านเก่า” เล่มนี้เผยแพร่ในโอกาสเปิดนิทรรศการถาวร

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๔.๑ สาระสำคัญและเป้าหมายการดำเนินงาน

เอกสารทางวิชาการเรื่อง “วัฒนธรรมบ้านเก่า” นี้เป็นเอกสารที่จัดพิมพ์ในโอกาสเปิดอาคารนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๕ เนื้อหาส่วนที่ผู้ขอประเมินฯ รับผิดชอบ ได้แก่ บทที่ ๑ การค้นพบหลักฐานมนุษย์ยุคหินที่บ้านเก่า : จุดเริ่มต้นงานโบราณคดีสากลของประเทศไทย บทที่ ๒ ภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐานบริเวณลุ่มน้ำแควน้อย แควใหญ่ และท่าจีนตอนบน บทที่ ๓ วัฒนธรรมบ้านเก่า : ผู้คนและวิถีชีวิต และ บทที่ ๔ บ้านเก่า : ยุคก่อนชุมชนเมืองสู่ยุคประวัติศาสตร์ หัวข้อ ๔.๑ พัฒนาการของคนในภูมิภาคตะวันตกสมัยโลหะ ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีในโครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ขอประเมินฯ เป็นหัวหน้าโครงการ ดำเนินการระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๕ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวพัฒนาการทางวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันตกของประเทศไทย หรือบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง (แควใหญ่-แควน้อย) และลุ่มน้ำท่าจีนทั้งหมด ตั้งแต่ยุคแรกเริ่มในสมัยสังคมเก็บของป่า – ล่าสัตว์ที่มีอายุมากกว่า ๒๐,๐๐๐ ปีลงมาจนถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายที่ชุมชนเริ่มพัฒนาเข้าสู่สังคมเมืองระยะแรก โดยเนื้อหาเน้นหนักที่สมัยหินใหม่ หรือกลุ่มวัฒนธรรมบ้านเก่า (ตั้งแต่ประมาณ ๔,๐๐๐ ปีลงมาจนถึง ๓,๐๐๐ ปีที่แล้ว) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างชัดเจนจากสังคมเก็บของป่าล่าสัตว์มาเป็นสังคมเกษตรกรรมยุคแรกเริ่ม และสัมพันธ์กับกระบวนการเคลื่อนย้ายประชากรกลุ่มใหม่ๆ เข้ามายังพื้นที่ประเทศไทย โดยมีเป้าหมายในการศึกษาลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมบ้านเก่าเพื่อ ๑) ระบุสิ่งบ่งชี้ทางวัฒนธรรม ลักษณะร่วมของแหล่งโบราณคดีในกลุ่มวัฒนธรรมบ้านเก่า และลักษณะเฉพาะพื้นที่ ๒) พัฒนาการและการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมบ้านเก่าทั้งสมัยก่อนและหลังสมัยหินใหม่ ๓) ผู้คนเจ้าของวัฒนธรรมเป็นใครมาจากไหน มีวิถีชีวิต พิธีกรรมความเชื่อ และลักษณะทางสังคมเป็นอย่างไร ๔) คนในวัฒนธรรมบ้านเก่า เริ่มรับเทคโนโลยีโลหะกรรมเข้ามาเมื่อไรและอย่างไร

ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง-ท่าจีน เมื่อกว่า ๒๐,๐๐๐ ปีที่แล้วปรากฏหลักฐานของคนยุคแรกเริ่มที่เรียกว่า “โหบินเนียน” ซึ่งเป็นประชากรในกลุ่มออสตราลอยด์-เมลานีซอยด์ ดำรงชีพด้วยการเก็บของป่า ล่าสัตว์ ใช้ถ้ำ เพิงผา และที่ราบริมน้ำเป็นที่อยู่อาศัยหมุนเวียนไปตามฤดูกาล โดยใช้ถ้ำเป็นที่ฝังศพ ใช้เครื่องมือหินกะเทาะจากหินกรวดแม่น้ำและอาจใช้เครื่องมือไม้ด้วย ล่วงมาจนเมื่อประมาณ ๔,๐๐๐ ปีที่แล้ว ปรากฏหลักฐานของประชากรกลุ่มใหม่ที่เป็นพวกมองโกลอยด์เคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานถาวร อยู่รวมกันเป็นหมู่บ้าน โดยตั้งถิ่นฐานกระจายตัวอยู่ตามลำน้ำสายย่อยที่เป็นสาขาของแม่น้ำแควน้อย แควใหญ่ ท่าจีนตลอดจนบนพื้นที่หุบเขาทางตอนบนของลุ่มน้ำ และบางกลุ่มผสมกลมกลืนกับประชากรโหบินเนียนดั้งเดิมด้วย คนกลุ่มใหม่นี้รู้จักเพาะปลูกธัญพืชและเลี้ยงสัตว์ ทำเครื่องปั้นดินเผา ทำเครื่องมือหินที่ประณีตพวกขวานหินขัด ใบมีดหิน รู้จักทำเครื่องประดับจำพวกกำไล ต่างหูจากหิน โดยพบแหล่งหินวัตถุดิบและแหล่งผลิตเครื่องมือหินหลายแห่งของคนสมัยนี้หลายแห่งบริเวณลุ่มน้ำตะเพินซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำแควใหญ่ คนยุคนี้ยังติดต่อแลกเปลี่ยนนำเข้าของหายาก เช่น หอยเบี้ย ลูกปัดเปลือกหอยกับชุมชนที่อยู่ใกล้ทะเลด้วย ประชากรสมัยหินใหม่นี้กำหนดชื่อเรียกชื่อว่า “กลุ่มวัฒนธรรมบ้านเก่า” โดยมีลักษณะร่วมกันที่สำคัญคือ นิยมใช้ภาชนะดินเผาแบบหลากหลายในพิธีกรรมฝังศพ โดยภาชนะแบบเด่นที่เป็นตัวบ่งชี้วัฒนธรรมนี้คือ หม้อสามขา ภาชนะหรือภาดามีสัน ภาชนะลำตัวป้องกันลมมีคอสูงเชิงสูง และภาชนะทรงพาน คนในช่วงเวลานี้ตั้งถิ่นฐานทั้งในเขตที่ราบตอนล่างและที่ราบระหว่างหุบเขาตอนบน ทั้งสองกลุ่มมีความเชื่อในการปลงศพต่างกัน กลุ่มที่ราบตอนล่างนิยมฝังศพร่วมกันบนเนินดินรวมของหมู่บ้าน ในขณะที่กลุ่มเทือกเขามักฝังศพในถ้ำ แต่ทั้งสองกลุ่มมีการติดต่อกัน

เมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาประมาณ ๓,๒๐๐ ปีที่แล้ว พบว่าคนบริเวณนี้เริ่มรับเอาความรู้ในการผลิตโลหะสำริดเข้ามา โดยสำริดที่พบระยะแรกนั้นคงเป็นของนำเข้ามาจากภายนอก แล้วจึงเริ่มเรียนรู้การผลิตขึ้นเองนับเป็นการเข้าสู่สมัยโลหะของพื้นที่ภาคตะวันตก คนในช่วงเวลานี้ขยายพื้นที่ตั้งถิ่นฐานลงมายังที่ราบตอนล่างบริเวณแม่น้ำกลอง ลำน้ำทวน ลำน้ำจรเข้สามพัน ลำน้ำท่าว่า-ท่าคอย และแม่น้ำท่าจีน โดยที่บริเวณเทือกเขาทางตอนบนของพื้นที่ก็ยังคงมีการอยู่อาศัยสืบเนื่อง และปรากฏแบบแผนพิธีกรรมความเชื่อใหม่ๆ เช่น การฝังศพในโลงไม้ การเขียนภาพศิลปะบนผนังหิน เพื่อประกอบพิธีกรรมและบอกเล่าวิถีชีวิต รวมถึงการใช้กลองมโหระทึกในพิธีกรรมต่างๆ ด้วย และท้ายสุดเมื่อเครือข่ายการค้าระยะไกลระหว่างจีน-อินเดียนับตั้งแต่ประมาณ ๒,๕๐๐ ปี โลหะเหล็กได้แพร่หลายเข้ามายังชุมชนในย่านนี้ด้วย พร้อมกับพ่อค้า นักบวช ซึ่งนำเอาความรู้ความเชื่อทั้งด้านศาสนา และการเมืองการปกครองเข้ามา จนชุมชนเหล่านี้พัฒนาเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์หรือชุมชนเมืองในระยะแรกเริ่ม

นอกจากเนื้อหาเกี่ยวกับพัฒนาการทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันตกของประเทศไทยทั้งหมดดังกล่าวมาแล้ว เนื้อหาในส่วนแรกยังให้ข้อมูลประวัติการศึกษาทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ในพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีบทบาทสำคัญก่อให้เกิดการศึกษาทางโบราณคดีในพื้นที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนางานศึกษาเรื่องก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศไทยอย่างเป็นระบบสากล รวมไปถึงเนื้อหาที่อธิบายให้เห็นลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภาคตะวันตกที่ส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐาน การดำรงชีวิต และพัฒนาการทางวัฒนธรรมของมนุษย์ในอดีตตั้งแต่ยุคแรกเริ่มจนเข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์อีกด้วย

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑) การศึกษาวิจัยทางโบราณคดี

๑.๑) ศึกษาทบทวนข้อมูลการสำรวจ ตรวจสอบพื้นที่ และการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีในพื้นที่ภาคตะวันตกที่ผ่านมาทั้งหมด สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดโจทย์การวิจัยว่าในยังมีประเด็นปัญหาใดที่ไม่ชัดเจน กลุ่มเครือข่ายมีช่องว่าง หรือยังไม่เคยมีการศึกษา ผลจากการทบทวนข้อมูลได้กำหนดโจทย์การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ในพื้นที่ภาคตะวันตกซึ่งกำหนดชื่อเรียกว่า “วัฒนธรรมบ้านเก่า” ในด้านลักษณะทางวัฒนธรรม (ลักษณะร่วมกันและลักษณะเฉพาะพื้นที่) ผู้คนเจ้าของวัฒนธรรม วิถีชีวิต พิธีกรรมความเชื่อ และลักษณะทางสังคม พัฒนาการและการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมบ้านเก่า และการแพร่เข้ามาของเทคโนโลยีโลหะกรรม

๑.๒) วางแผนการศึกษาวิจัย ทั้งการสำรวจแหล่งโบราณคดีที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลและหลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้อง จัดทำเอกสารการสำรวจเฉพาะแหล่ง

๑.๓) ประเมินศักยภาพแหล่ง แล้วคัดเลือก Key sites ที่เป็นตัวแทนพื้นที่และข้อมูลที่ต้องการ เพื่อทำการขุดค้นศึกษาทางโบราณคดี (หากแหล่งโบราณคดีสำคัญได้มีการขุดค้นแล้วโดยนักวิชาการในอดีตจะใช้วิธีการศึกษาจากรายงานและจากโบราณวัตถุ) โดยได้คัดเลือกและทำการขุดค้นแหล่งโบราณคดี ๖ แหล่ง ได้แก่ แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร แหล่งโบราณคดีบ้านหัวอูด จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นตัวแทนแหล่งบนที่ราบตอนล่าง แหล่งโบราณคดีบ้านพุน้ำร้อน แหล่งโบราณคดีหนองปลากระดี จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นตัวแทนแหล่งในพื้นที่ตอนต่เนื่องกับเทือกเขาและแหล่งผลิตเครื่องมือหิน แหล่งโบราณคดีถ้ำยายอาด เป็นตัวแทนแหล่งบนเทือกเขา แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นตัวแทนแหล่งโบราณคดีที่พบหลักฐานโลหะกรรมระยะแรก

๑.๔) แหล่งโบราณคดีใดที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ จะมีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมการจัดการหลักฐานในหลุมขุดค้น เช่น ถอดพิมพ์

จำลองหลักฐาน ฯลฯ และจัดทำข้อมูล/นิทรรศการ เพื่อการพัฒนาในลำดับต่อไป เช่น แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร แหล่งโบราณคดีพุน้ำร้อน และแหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ

๑.๕) การศึกษาวิเคราะห์โบราณวัตถุจากการสำรวจและขุดค้น ประกอบด้วยการศึกษาจัดจำแนกรูปแบบในขั้นต้น และการศึกษาวิเคราะห์เชิงลึก รวมถึงการส่งไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยในขั้นตอนนี้ยังมีการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิจัยร่วมกับนักวิชาการเฉพาะทางและผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ด้วย เช่น การศึกษาวิเคราะห์รอยโรคและลักษณะทาง genetic ของโครงกระดูกมนุษย์ การส่งตัวอย่างกระดูกมนุษย์ไปศึกษา DNA การส่งตัวอย่างอินทรีย์วัตถุไปกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์ภาชนะดินเผาด้วยเทคนิคทางวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาเทคนิคและแหล่งผลิต เป็นต้น

๑.๖) จัดทำรายงานผลการศึกษารายแหล่ง และการจัดทำเอกสารผลการศึกษาในภาพรวม

๒) การเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัย ช่องทางการเผยแพร่หลักในการศึกษาเรื่องก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือการจัดทำเนื้อหาและการแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า โดยการประมวลข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาจัดทำเค้าโครงเนื้อหา และจัดทำรายละเอียดเนื้อหา คัดเลือกโบราณวัตถุที่สื่อถึงเรื่องราวเพื่อจัดแสดง โดยมีคณะทำงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการออกแบบจัดแสดง และที่สำคัญคือการจัดพิมพ์หนังสือ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” เล่มนี้ออกเผยแพร่ และยังมีการเผยแพร่ผ่านช่องทางอื่นๆ ได้แก่ การนำเสนอผลงานในที่ประชุมทางวิชาการต่างๆ ตลอดจนร่วมกับหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่นำข้อมูลไปพัฒนาเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ของท้องถิ่น

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

- จากการศึกษาทงโบราณคดีที่เกี่ยวข้องมีการสำรวจแหล่งโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมบ้านเก่ามากกว่า ๔๐ แหล่ง มีการขุดค้นแหล่งโบราณคดีที่เกี่ยวข้อง ๗ แหล่ง
- ในการดำเนินงานที่ผ่านมา มีเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาการทางวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พิมพ์เผยแพร่แล้ว ๗ เรื่อง (หนังสือ ๕ เล่ม บทความ ๒ เรื่อง) และหนังสือที่มีเนื้อหากล่าวถึงภาพรวม จำนวน ๑ เรื่อง คือ หนังสือ วัฒนธรรมบ้านเก่า ที่เป็นผลงานเสนอขอประเมินฯ ในครั้งนี้
- มีแหล่งโบราณคดีที่ขุดค้นศึกษา ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ๓ แห่ง ได้แก่ แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ แหล่งโบราณคดีบ้านพุน้ำร้อน (พิพิธภัณฑ์ชุมชนวัดพุน้ำร้อน)

เชิงคุณภาพ

- ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัย ถูกนำมาใช้ออกแบบ จัดทำเนื้อหา และจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่าซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้เฉพาะทางด้านโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์
- มีชุดข้อมูลทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการ สำหรับใช้ประโยชน์ในการศึกษาอ้างอิง หรือการค้นคว้าต่อยอดทางวิชาการต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

เอกสารทางวิชาการเรื่อง “วัฒนธรรมบ้านเก่า” ส่วนที่ผู้ขอประเมินฯ มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวพัฒนาการทางวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยหรือบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง (แควใหญ่-แควน้อย) และทำจินตทัศน์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับช่วงสมัยหินใหม่ ที่เป็นผลมาจากการสำรวจ ขุดค้นและสังเคราะห์ข้อมูลทางโบราณคดีในพื้นที่ทั้งหมดของโครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการ

กำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ และเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมร่วมสมัยในประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “คนยุคก่อนประวัติศาสตร์” ที่ปรากฏร่องรอยหลักฐานอยู่ในพื้นที่ศึกษาว่าเป็นใคร มาจากไหน มีวิถีการดำรงชีวิต และพัฒนาการส่งต่อให้กับวัฒนธรรมชั้นหลังอย่างไร ร่องรอยหลักฐานทางโบราณคดีที่พบมีอะไรและที่ไหนบ้าง และนำข้อมูลที่สังเคราะห์ใหม่เหล่านี้มาจัดทำเค้าโครงการจัดแสดงและรายละเอียดเนื้อหาที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่าใหม่ทั้งหมด เพื่อสื่อสารเรื่องราวของผู้คนยุคก่อนประวัติศาสตร์เหล่านี้สู่สาธารณชนและนักวิชาการเฉพาะทางได้อย่างครบถ้วน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยมุ่งให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีที่สุดในเรื่องก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศไทย แม้จะเน้นเล่าเรื่องวัฒนธรรมบ้านเก่าซึ่งเป็นวัฒนธรรมสมัยหินใหม่ของภาคตะวันตก แต่ได้พยายามเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับข้อมูลกับวัฒนธรรมในพื้นที่อื่น ทั้งในมิติพัฒนาการตามลำดับเวลา และความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนร่วมสมัย (Space and Time) ผลจากการศึกษาวิจัยปรากฏผลให้เห็นในรูปของนิทรรศการที่แสดงถึงพัฒนาการของคนก่อนประวัติศาสตร์ในภูมิภาคนี้ และโบราณวัตถุสำคัญหลายรายการที่ขุดค้นพบใหม่ที่นำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี ในปัจจุบัน รวมถึงหลุมขุดค้นเปิดที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ ที่ช่วยเสริมสร้างการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านโบราณคดีที่ครบถ้วน เหมาะสม ให้กับพิพิธภัณฑ์ฯ แห่งนี้ จนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ถูกแนะนำว่ามีความเหมาะสมต่อทุกกลุ่มคน

หนังสือ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” ที่พิมพ์เผยแพร่ในโอกาสเปิดอาคารนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑ์ฯ จึงเป็นเอกสารที่มีเนื้อหาทางวิชาการโบราณคดีเกี่ยวกับยุคก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันตกที่ละเอียดครบถ้วน ให้ข้อมูลความรู้ใหม่ที่ทันสมัย และยังเป็นเอกสารที่ขยายความข้อมูล/เนื้อหาที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่าอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้เข้ามาทัศนศึกษาที่พิพิธภัณฑ์ฯ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใช้เอกสารเล่มนี้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน นำชม หรืออ่านเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจเรื่องราวทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ในพื้นที่ภาคตะวันตก เอกสารเล่มนี้ยังสามารถใช้ประโยชน์อ้างอิงทางวิชาการโบราณคดีของประเทศไทยและของภูมิภาค และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับนักวิชาการด้านโบราณคดีนำไปพัฒนางานศึกษาวิจัยในระดับลึกต่อไปได้อีกด้วย

๗. ความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินการ

เอกสาร “วัฒนธรรมบ้านเก่า” เป็นผลการศึกษาบางส่วนจากโครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภูมิภาคตะวันตก และนำข้อมูลไปพัฒนาเนื้อหาการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า จึงมีความยากและซับซ้อนเนื่องจากขอบเขตการศึกษาวิจัยในเชิงพื้นที่นั้นครอบคลุมพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งหมดทั้งเขตที่ราบและเทือกเขา อันประกอบด้วยลุ่มน้ำสายหลักคือ ลุ่มน้ำแม่กลอง (แม่น้ำแควน้อย – แควใหญ่) และลุ่มน้ำท่าจีน ซึ่งยังมีลำน้ำสาขาย่อยหลายสายในพื้นที่ศึกษา ทั้งลำน้ำกระเสียว ลำน้ำท่าว่า ลำท่าคอย ลำตะเพิน ลำน้ำทวน – ลำน้ำจระเข้สามพัน ซึ่งตลอดทั้งลำน้ำสายหลัก และสาขาย่อยต่างก็ได้พบหลักฐานทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ ในการศึกษาจึงต้องวางแผนการปฏิบัติงานสำรวจและขุดค้นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และต้องทำการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีเปรียบเทียบทั้งในมิติเรื่องลำดับเวลาและพื้นที่ที่แตกต่างกัน สังเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อหาลักษณะร่วมกันของวัฒนธรรม นำมากำหนดนิยามของ “วัฒนธรรมบ้านเก่า” และจำแนกอัตลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมย่อยในแต่ละเขตลุ่มน้ำ โดยกระบวนการศึกษาเหล่านี้ต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณที่ต่อเนื่องและนานเพียงพอ

นอกจากนี้แล้ว การขาดช่วงของการศึกษาเรื่องก่อนประวัติศาสตร์ในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน ทำให้ข้อมูลเอกสารสำหรับศึกษาทบทวนข้อมูลมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศที่เผยแพร่โดยคณะทำงานร่วมทางโบราณคดีไทย-เดนมาร์ก ตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๐ ส่วนเอกสารนักวิชาการของไทยปรากฏไม่มากนัก และมีข้อมูลเฉพาะแหล่งโบราณคดีบริเวณลุ่มน้ำแควน้อยและแควใหญ่ ซึ่งอยู่ในรูปของเอกสารการสำรวจแหล่งโบราณคดี หรือบันทึกข้อความรายงานการเดินทางไปสำรวจแหล่งโบราณคดีของเจ้าหน้าที่หน่วยศิลปากรที่ ๒ อุทง ซึ่งจำเป็นต้องค้นคว้าจากเอกสารเก่าในหอจดหมายเหตุแห่งชาติซึ่งสามารถค้นหาได้น้อย เนื่องจากยังอยู่ระหว่างการจัดทำบัญชีเอกสาร งานสำรวจภาคสนามในลุ่มน้ำแควน้อย-แควใหญ่ จึงได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเอกสารเป็นแนวทาง ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีนนั้นเป็นพื้นที่ที่แทบไม่มีงานศึกษาเรื่องก่อนประวัติศาสตร์มาก่อน การดำเนินงานของโครงการฯ จึงถือเป็นการสำรวจพบแหล่งโบราณคดีใหม่เกือบทั้งหมด การขุดค้นทางโบราณคดีจึงได้เลือกดำเนินการในพื้นที่ฝั่งลุ่มน้ำท่าจีนเป็นหลัก ด้วยเพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบกับลุ่มน้ำแควน้อย-แควใหญ่ ซึ่งเคยมีการศึกษาไว้ในอดีตบ้างแล้ว

และเนื่องจากแหล่งโบราณคดีที่เลือกขุดค้นในโครงการนี้ หลายแห่งมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ได้ ผู้ปฏิบัติงานจึงใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีด้วย ซึ่งถือเป็นความซับซ้อนในการดำเนินงานนอกเหนือไปจากการปฏิบัติงานภาคสนามทางโบราณคดีทั่วไป

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ปัญหาในการปฏิบัติงานภาคสนาม เนื่องจากแหล่งโบราณคดีหลายแห่งตั้งอยู่ในเขตป่าเขา เข้าถึงได้ยากต่อการระบุตำแหน่งและการเข้าถึง ในการสำรวจจำเป็นต้องมีคนที่นำทาง และสามารถเข้าถึงได้เพียงบางฤดูกาลเท่านั้น ส่วนปัญหาในการขุดค้นทางโบราณคดีมักเกิดจากสภาพอากาศ เนื่องจากงบประมาณมักโอนจัดสรรช่วงสิ้นสุดฤดูหนาวเข้าสู่ฤดูร้อน และฤดูฝน ซึ่งพบพายุฤดูร้อน และพายุฝนอยู่บ่อยครั้งเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และบางแหล่งขุดค้นในพื้นที่ห่างไกล เช่น แหล่งโบราณคดีถ้ำยายอาด ในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี การเดินทางช่วงฤดูฝนค่อนข้างเสี่ยงอันตราย อีกทั้งอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงที่ไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปา จึงต้องวางแผนบริหารงานขุดค้นให้เหมาะสมทั้งเรื่องสถานที่พักแรม อาหาร การขนส่ง และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้การขุดค้นในถ้ำที่ไม่มีแสงสว่าง

ปัญหาในการสังเคราะห์ข้อมูล ด้วยเหตุที่งานศึกษาในอดีตดำเนินการไว้มากกว่า ๕๐ ปี โบราณวัตถุส่วนใหญ่ที่เป็นหลักฐานบ่งชี้ถึงชีวิตความอยู่ ส่วนมากเก็บรักษาไว้ในคลังของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า บางส่วนถูกส่งไปเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ ส่วนใหญ่โดยยังอยู่ในถ้ำโบราณวัตถุเดิมจากสนาม แต่ไม่ปรากฏบัญชีหลักฐานจากการขุดค้นภาคสนาม ทำให้มีความยุ่งยากซับซ้อนในการจัดจำแนกโบราณวัตถุตามกลุ่มหลักฐานและชั้นวัฒนธรรม

๙. ข้อเสนอแนะ

ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยแบบสหวิทยาการเพิ่ม โดยประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง และแลกเปลี่ยนข้อมูลผลการศึกษากับนักวิชาการอื่นๆ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากยังมีประเด็นปัญหาทางวิชาการที่ยังไม่สามารถคลี่คลายเพียงการศึกษาทางโบราณคดีขั้นพื้นฐาน เช่น ประเด็นละลอกการอพยพของประชากรในสมัยหินใหม่และสมัยโลหะเข้ามาในดินแดนภาคตะวันตกของประเทศไทย (รวมถึงภูมิภาคอื่นๆ ด้วย) ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาบ่งชี้ว่าการเคลื่อนย้ายประชากรกลุ่มใหม่เข้ามาในพื้นที่อย่างน้อยสองละลอกคือ ช่วงสมัยหินใหม่ และสมัยโลหะ แต่ยังไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนว่าประชากรเหล่านี้เคลื่อนย้ายมาจากพื้นที่ใด มีเพียงข้อสันนิษฐานว่าในสมัยหินใหม่ประชากรมองโกลอยด์จากแผ่นดินประเทศจีนมีการเคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยรวมถึงบริเวณลุ่มน้ำแม่กลองและท่าจีนด้วย แต่ไม่ทราบเส้นทางและที่มาของประชากรสมัยนั้น ส่วนช่วง

สมัยโลหะก็มีการเคลื่อนย้ายประชากรจากดินแดนตอนใต้ของจีนและอินเดียเข้ามายังบริเวณนี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งการศึกษาด้านดีเอ็นเอโบราณโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง จะสามารถศึกษาเปรียบเทียบและบ่งชี้ที่มาของประชากรได้

อีกประเด็นที่ควรขยายการศึกษา คือ การเข้ามาของเทคโนโลยีโลหะกรรมในดินแดนภาคตะวันตกรวมถึงในภาพรวมของประเทศไทย ที่ยังไม่สามารถระบุที่มาที่ชัดเจนได้ จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ในระดับลึกถึงเทคโนโลยีการผลิต องค์ประกอบแร่ธาตุ และไอโซโทปหรือดีเอ็นเอของโลหะจากตัวอย่างเครื่องมือเครื่องใช้ เปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ทั้งในและนอกดินแดนประเทศไทย จึงจะสามารถระบุที่มาของเทคโนโลยีการผลิตและกลุ่มประชากรได้ชัดเจน

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน

๑๐.๑ เอกสารเรื่อง “วัฒนธรรมบ้านเก่า” พิมพ์เผยแพร่ในโอกาสเปิดนิทรรศการถาวรพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า พ.ศ. ๒๕๖๕

๑๐.๒ เนื้อหาและโบราณวัตถุจัดแสดงในอาคารนิทรรศการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า

๑๐.๓ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในการประชุมวิชาการ/สัมมนาทางวิชาการ/บรรยาย/นำชม

จากการดำเนินงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมบ้านเก่า ได้มีการบรรยายและนำเสนอข้อมูลทางวิชาการหลายครั้ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่

๑) การบรรยายทางวิชาการ เรื่อง “Ban Kao Culture : Neolithic culture in western Thailand and related cultures in Thailand and SEA.” ณ Fudan University, Shanghai, PR. China. วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๘ ในกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับนักวิชาการจีน ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๓ เมษายน ๒๕๖๘ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

๒) การบรรยายเรื่อง “โบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ของจังหวัดกาญจนบุรี และโบราณวัตถุชิ้นสำคัญของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า” ในโครงการอบรมมัคคุเทศก์ฯ ปี ๒๕๖๘ ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๘

๓) การบรรยายทางวิชาการเรื่อง “Neolithic pottery vessels of Ban Kao culture” ในกิจกรรมการบรรยายแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างนักวิชาการด้านเครื่องปั้นดินเผาของไทยและจีน วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมกองโบราณคดี กรมศิลปากร และถ่ายทอดผ่านระบบออนไลน์

๔) นำเสนอผลการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีในหัวข้อ “Diversity in commonality : Neolithic Burial Tradition of Ban Kao Culture, Western Thailand” ในการประชุมทางวิชาการ The 22nd Congress of Indo-Pacific Prehistoric Association, Chiang Mai, Thailand, 6th - 12th November 2022.

๕) บรรยายเรื่อง “แหล่งโบราณคดีประเภทแหล่งฝังศพและการจัดการคุ้มครองแหล่งโบราณคดีของประเทศไทย” นำเสนอกรณีศึกษาแหล่งฝังศพและแหล่งเรียนรู้ในวัฒนธรรมบ้านเก่า ในการเป็นผู้แทนฝ่ายไทยบรรยายแลกเปลี่ยนเรื่อง “อารยธรรมอุโบราณ ชานซิงตยอันรุ่งโรจน์” จัดโดย ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ณ กรุงเทพฯ ร่วมกับสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเสฉวน กรมมรดกทางวัฒนธรรมเสฉวน และพิพิธภัณฑ์โบราณคดีชานซิงตย วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร

๖) ร่วมบรรยายในรายการไขความรู้จากครูกรมศิลป์ เรื่อง “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์” วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

๗) การบรรยายเรื่อง “Nong Ratchawat: A Neolithic burial site of Ban Kao culture” ในโครงการอบรมนานาชาติผ่านระบบออนไลน์ หลักสูตร Archaeological bone in Southeast Asia : Principles of on-site handling and conservation จัดโดยกรมศิลปากรร่วมกับ SEAMEO-SPAFA ระหว่างวันที่ ๑๐ พฤษภาคม - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

๘) นำเสนอผลงานวิชาการในหัวข้อ “Neolithic occupation in West-Central Thailand” ในที่ประชุม the 4th Shanghai Archaeology Forum: Archaeology of Urbanization and Globalization จัดโดย The Institute of Archaeology, The Chinese Academy of Social Science, P.R.C. วันที่ ๑๔ – ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน

๙) การบรรยายเรื่อง “เล่าเรื่องเมืองกาญจน์จากหลักฐานทางโบราณคดี” โครงการเครือข่ายมรดกทางศิลปวัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี จัดโดยหอสมุดแห่งชาติรัชมิ่งคลาภิเชก กาญจนบุรี วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

๑๐) นำเสนอผลงานทางวิชาการ เรื่อง “Early settlements in Mae Klong and Upper Tha-Chin river valley, Western Thailand” ในการประชุมทางวิชาการ ASEAN Archaeologies in the 21st Century: The First International Symposium in Honor of Professor Chin You-Di จัดโดย คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) วันที่ ๑๖ – ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร

๑๑) การบรรยายทางวิชาการ เรื่อง “Recent research on Ban Kao culture” ในการสัมมนานานาชาติ The 5 decades of Ban Chiang’s discovery วันที่ ๒๖ - ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเซ็นทารา จังหวัดอุดรธานี

๑๒) การนำเสนอผลงานทางวิชาการเรื่อง “The excavation at Nong Ratchawat archaeological site, in Suphanburi Province, Western Thailand” ในการประชุม The 2nd International Conference on Southeast Asian Archaeology ณ โรงแรมมารีวอเตอร์เกท กรุงเทพมหานคร จัดโดย SEAMEO-SPAFA ร่วมกับกรมศิลปากร และคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วันที่ ๓๐ พฤษภาคม – ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

๑๓) ร่วมบรรยาย เรื่อง “ย้อนอดีตบ้านเก่า ผ่านมรดกภาพยนตร์ของชาติ “หลุมศพที่ลือชื่อ”” โครงการเสวนาประกอบนิทรรศการเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทยประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ “คนแรกเริ่มบนแผ่นดินไทย” วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

๑๔) ประชุมและนำเสนอผลงานทางวิชาการเรื่อง “Ban-Kao culture project: Recent excavation at Nong Ratchawat Suphanburi, Western Thailand” ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการนานาชาติของสมาคมนักโบราณคดีชาวยุโรปแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๑๕ (15th International Conference of the European Association of Southeast Asia Archaeologists – EurASEAA15) ณ Université Paris Quest Nanterre la défense กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส วันที่ ๖ - ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘

๑๕) บรรยายเรื่อง “Recent Research on Neolithic culture in Thailand” ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางโบราณคดีกับสถาบันโบราณคดีแห่งเวียดนาม ณ The Vietnam Institute of Archaeology, Hanoi, Vietnam วันที่ ๔ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๑๖) การบรรยายในหัวข้อ “พัฒนาการทางวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี และแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น” การให้ความรู้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๓ ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแก่ครูผู้สอน วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

๑๗) การบรรยาย เรื่อง “พัฒนาการของเมืองสุพรรณบุรีก่อนสุพรรณภูมิ” การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเรื่องสุพรรณภูมิ ของครูผู้สอนสังกัดศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี จัดโดยสำนักงานพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง (อพท.๗) วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมพชร

๑๘) การบรรยายเรื่อง “พัฒนาการทางโบราณคดีในพื้นที่อำเภอด่านช้างและแหล่งเรียนรู้ทางโบราณคดี” โครงการอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนฯ จัดโดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต ๓ วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

๑๙) การบรรยาย เรื่อง “เกษตรกรรมแรกในลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง” การสัมมนาเรื่อง อู่ทอง ต้นสายและปลายทาง วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อู่ทอง จัดโดย สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี

๑๐.๔ เอกสารทางวิชาการที่เป็นผลการดำเนินงานศึกษาวิจัยทางโบราณคดีภาคสนามในโครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง ในระยะที่ผ่านมา (ผู้ขอประเมินฯ เป็นผู้เขียนหลัก) ดังนี้

๑) สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี. ฐานข้อมูลข้อมูลโบราณคดีในวัฒนธรรมบ้านเก่า. กรุงเทพฯ: สุนทรฟิล์ม, ๒๕๕๒.

๒) สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี. โบราณคดีหนองราชวัตร ๑. กรุงเทพฯ: สุนทรฟิล์ม, ๒๕๕๒.

๓) สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี. การสำรวจแหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง. โครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง, เนนบุรี: ไชเบอร์รี่อ็อก เอเยนซี กรุ๊ป, ๒๕๕๓.

๔) สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี. การศึกษาทางโบราณคดีบริเวณบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. โครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง, เนนบุรี: ไชเบอร์รี่อ็อก เอเยนซี กรุ๊ป, ๒๕๕๔.

๕) สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี. รายงานผลการดำเนินงานทางโบราณคดีโครงการขุดค้นศึกษาทางโบราณคดีเพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ (๒) ตำบลบ้านเก่า อำเภอมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปี ๒๕๖๓. (เอกสารอัดสำเนา)

๖) สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี. รายงานผลการดำเนินงานทางโบราณคดีโครงการขุดค้นศึกษาทางโบราณคดีเพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ (๒) ตำบลบ้านเก่า อำเภอมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปี ๒๕๖๔. โครงการศึกษาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้อง. (เอกสารอัดสำเนา)

๗) สุภมาศ ดวงสกุล. “ข้อมูลใหม่ของชุมชนแรกเริ่มในลุ่มน้ำท่าจีนตอนบนและพื้นที่ต่อเนื่อง”. เมืองโบราณ ๔๒, ๓ (กรกฎาคม - กันยายน) ๒๕๕๔: ๓๕ - ๔๗.

๘) สุภมาศ ดวงสกุล. “แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ตำบลหนองราชวัตร อำเภอนองหญ้าไช จังหวัดสุพรรณบุรี”. รวมบทความประกอบการสัมมนาเรื่อง โบราณคดีของสังคมเกษตรกรรมจากบ้านเก่าถึงหนองราชวัตร, ๑๙๗ - ๒๒๕. สุภมาศ ดวงสกุล, บรรณาธิการ. ปรานีนบุรี: อูการเจริญกิจ, ๒๕๕๖.

๙) สุภมาศ ดวงสกุล และปริฉัตร แสงศิริกุลชัย. “แหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมบ้านเก่าและที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง (แควน้อย-แควใหญ่): สรุปข้อมูลจากการสำรวจทางโบราณคดี ปีพ.ศ.๒๕๕๒”. รวมบทความประกอบการสัมมนาเรื่อง โบราณคดีของสังคมเกษตรกรรมจากบ้านเก่าถึงหนองราชวัตร, ๑๔๕ - ๑๘๖. สุภมาศ ดวงสกุล, บรรณาธิการ. ปรานีนบุรี: อูการเจริญกิจ, ๒๕๕๖.

๑๐) สุภมาศ ดวงสกุล และอิสราวรรณ อยู่ป้อม. “การศึกษาเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมบ้านเก่า”. รวมบทความประกอบการสัมมนาเรื่อง โบราณคดีของสังคมเกษตรกรรมจากบ้านเก่าถึงหนองราชวัตร, ๗ - ๔๐. สุภมาศ ดวงสกุล, บรรณาธิการ. ปรานีนบุรี: อูการเจริญกิจ, ๒๕๕๖.

๑๑) สุภมาศ ดวงสกุล และอิสราวรรณ อยู่ป้อม. “สรุปความ พัฒนาการของเกษตรกรรมในระยะแรกเริ่ม”. รวมบทความประกอบการสัมมนาเรื่อง โบราณคดีของสังคมเกษตรกรรมจากบ้านเก่าถึงหนองราชวัตร, ๔๑ - ๕๐. สุภมาศ ดวงสกุล, บรรณาธิการ. ปรานีนบุรี: อูการเจริญกิจ, ๒๕๕๖.

๑๒) สุภมาศ ดวงสกุล. “สุสานเด็กสมัยโลหะที่บ้านเก่า อำเภอมือง จังหวัดกาญจนบุรี”. ใน วิจัย วิจัยขุด การนำเสนอผลงานทางวิชาการกรมศิลปากร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑. ณ หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร (เอกสารอัดสำเนา).

๑๓) สุภมาศ ดวงสกุล. “การขุดค้นที่แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ต.หนองราชวัตร อ.หนองหญ้าไช จ.สุพรรณบุรี”. ดำรงวิชาการ ๘, ๑ (มกราคม - มิถุนายน) ๒๕๕๒: ๑ - ๑๘.

๑๔) สุภมาศ ดวงสกุล. “เกษตรกรรมแรกเริ่มในลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง: หลักฐานของผู้คนสมัยหินใหม่ในลุ่มน้ำแควน้อย-แควใหญ่-ลำตะเพิน-กระเสียว”. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง อุทอง ต้นสายและปลายทาง, วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จัดโดย สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี. (เอกสารอัดสำเนา)

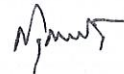
๑๕) สุภมาศ ดวงสกุล. พัฒนาการทางโบราณคดีในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนฯ จัดโดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต ๓ วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖. (เอกสารอัดสำเนา)

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-		
-	-		
-	-		
-	-		

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(นางสาวสุภามาศ ดวงสกุล)

ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

ร้อยเอก

(บุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

๒. ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับความดีเด่น หรือความสำคัญ)
ผลงาน ลำดับที่ ๒

๑. เรื่อง ผลการศึกษาทางโบราณคดีที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ ๒ ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ การสำรวจและขุดค้นภาคสนาม: พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๓
จัดทำรายงานผลการศึกษาทางโบราณคดี: พ.ศ. ๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการวางแผนและดำเนินการวิจัยทางโบราณคดี

ผลงานทางวิชาการเรื่อง “ผลการศึกษาทางโบราณคดีที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ ๒ ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” นี้ เป็นรายงานผลการขุดค้นและศึกษาทางโบราณคดีที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งดำเนินการในพื้นที่ของโรงเรียนวัดท่าโป๊ะ ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี บนที่ดินราชพัสดุติดกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี ตามโครงการขุดค้นศึกษาทางโบราณคดีเพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ (๒) ซึ่งสืบเนื่องมาจากการพบหลักฐานทางโบราณคดี โดยบังเอิญจากการขุดหลุมเสาสัญญาณอินเทอร์เน็ตของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙ และสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี โดยผู้ขอประเมินฯ ได้ขุดค้นเก็บกู้หลักฐานเบื้องต้นจนได้พบหลักฐานการฝังศพของมนุษย์ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงได้ทำการขุดค้นศึกษาเพิ่มเติมและได้พบหลักฐานบ่งชี้ว่าบริเวณนี้เป็นแหล่งฝังศพมนุษย์โดยขุดค้นพบหลุมฝังศพมนุษย์ถึง ๑๐ หลุมศพ และพื้นที่อยู่อาศัยที่พบกิจกรรมการผลิตโลหะในสมัยสำริด ถือเป็นข้อมูลใหม่ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาพัฒนาการทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์บริเวณบ้านเก่าและภาคตะวันตกของประเทศไทย เพราะถือเป็นการค้นพบแหล่งโบราณคดีที่แสดงถึงเทคโนโลยีโลหะกรรมยุคแรก หรือหลักฐานสมัยสำริดที่เป็นชัดเจนเป็นครั้งแรกในภาคตะวันตก จึงเป็นพื้นที่มีศักยภาพสูงในการศึกษาวิจัยและพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่ไปกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า ประกอบกับในช่วงเวลาเดียวกันนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๑ ได้ประกาศยุบโรงเรียนวัดท่าโป๊ะ เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าเกณฑ์ และส่งคืนที่ดินราชพัสดุแปลงที่ตั้งโรงเรียนให้กับกรมธนารักษ์ กรมศิลปากรซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า ตระหนักถึงข้อจำกัดของพื้นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานฯ ที่คับแคบไม่มีพื้นที่รองรับการพัฒนาเพียงพอ จึงมีแผนจะดำเนินการขอใช้ที่ดินราชพัสดุแปลงโรงเรียนวัดท่าโป๊ะสำหรับใช้พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และรองรับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานฯ ในการนี้ผู้ขอประเมินได้รับมอบหมายให้ดำเนินการศึกษาทางโบราณคดีเพื่อเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลและพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้แห่งนี้ จึงได้ดำเนินโครงการขุดค้นศึกษาทางโบราณคดีเพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ (๒) โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อ ๑) ศึกษาข้อมูลทางโบราณคดีของแหล่งโบราณคดีนี้ให้ชัดเจน ๒) ตรวจสอบการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีในที่ดินราชพัสดุแปลงนี้ทั้งหมด สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนวางแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม ๓) พัฒนาหลุมขุดค้นเปิดเพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า

เพื่อให้สามารถดำเนินงานตอบสนองวัตถุประสงค์ข้างต้นได้อย่างครบถ้วน ในการดำเนินงานต้องใช้ความรู้ ความชำนาญและทักษะการวิจัยทางโบราณคดีขั้นสูง ในการวางแผนการขุดค้นทางโบราณคดีและกำหนดตำแหน่งหลุมขุดค้นที่คาดการณ์ว่าจะสามารถศึกษาการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีในพื้นที่ได้ทั้งหมด ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ทางโบราณคดีในพื้นที่มาวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้พื้นที่ของคนในอดีต โดยในการดำเนินงานได้กำหนดทำการขุดค้นจำนวน ๑๕ หลุม โดยเริ่มวางตำแหน่งหลุมขุดค้นขึ้นต้น ๑๐ หลุม กระจายตัวครอบคลุมทั้ง

พื้นที่ศึกษา จากนั้น จึงกำหนดตำแหน่งหลุมขุดค้นที่เหลือเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์ข้อมูลและหลักฐานที่ขุดค้นจาก ๑๐ หลุมแรก เพื่อให้ได้ข้อมูลองค์ความรู้เชิงลึกมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้วในการปฏิบัติงานขุดค้นภาคสนามจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์การทำงานภาคสนามมาวางแผนงานขุดค้นให้เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับและสภาพพื้นที่ เนื่องจากการขุดค้นหลายหลุมเพื่อตรวจสอบข้อมูลทางโบราณคดีทั้งพื้นที่กว่า ๗ ไร่ ซึ่งใช้ระยะเวลาดำเนินการนานจนเข้าสู่ช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนตกหนักและน้ำไหลบ่าผ่านพื้นที่บ่อยครั้ง จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์จัดการหลุมขุดค้นให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับหลุมขุดค้นและหลักฐานในหลุม ซึ่งวางแผนจะพัฒนาให้เป็นหลุมขุดค้นเปิดต่อไปด้วย นอกจากนี้ทักษะในการปฏิบัติงานขุดค้นภาคสนามยังจำเป็นต้องใช้ความรู้และประสบการณ์คัดเลือกคณะทำงานที่ร่วมปฏิบัติงานให้เหมาะสม และฝึกฝนและถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรที่ร่วมงานให้มีทักษะเฉพาะทางเพื่อปฏิบัติการเฉพาะเรื่อง เช่น ด้านการขุดค้นหลุมฝังศพ การจัดการวิเคราะห์และจัดเก็บหลักฐานโครงกระดูกมนุษย์ การจัดเก็บหลักฐานภาชนะดินเผาในหลุมศพที่มีพิธีกรรมพิเศษ เทคนิควิธีการขุดค้นเพื่อลดความเสียหายของหลักฐานที่อ่อนไหวง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยโบราณโดยเฉพาะเทคโนโลยีการผลิตสำริด จึงจะสามารถดำเนินงานขุดค้นและจัดเก็บหลักฐานที่มีลักษณะเฉพาะในพื้นที่ปรากฏหลักฐานการหลอมสำริดได้ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานสำรวจขุดค้นเป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบตามหลักการทางโบราณคดี และจัดเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนถูกต้อง

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการศึกษาวิเคราะห์โบราณวัตถุประเภทต่างๆ ที่ได้จากการสำรวจและขุดค้น

โบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ทั้งในระดับการจัดจำแนกรูปแบบภายนอก และการวิเคราะห์เชิงลึกในห้องปฏิบัติการ รวมถึงการคัดเลือกตัวอย่างเพื่อกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ และเนื่องจากแหล่งที่ทำการขุดค้นเป็นแหล่งฝังศพและแหล่งโลหะกรรม จึงจำเป็นต้องมีทักษะในการวิเคราะห์โครงกระดูกมนุษย์ กระดูกสัตว์ ภาชนะดินเผา (จำแนกและต่อประกอบ) โบราณวัตถุประเภทอื่นๆ รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์หลักฐานในห้องปฏิบัติการ และยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยโบราณโดยเฉพาะเทคโนโลยีการผลิตสำริด เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักฐานด้านโลหะกรรม รวมถึงการคัดเลือกตัวอย่างหลักฐานไปศึกษาในห้องปฏิบัติการเพื่ออธิบายเทคโนโลยีการผลิตโลหะในสมัยโบราณได้ อีกทั้งต้องใช้ความรู้ความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูลและแปลความผลการวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการได้อีกด้วย

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

พื้นที่ศึกษาครอบคลุมที่ดินราชพัสดุทั้งแปลงเนื้อที่ประมาณ ๗ ไร่ มีอาคารสิ่งปลูกสร้างถาวรของโรงเรียนวัดท่าโป๊ะอยู่ในพื้นที่แล้วหลายหลัง ในการนี้ จำเป็นต้องหารือแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ร่วมกับภูมิสถาปนิก ผู้รับผิดชอบการจัดทำแบบภูมิทัศน์ และประชาชนโดยรอบซึ่งใช้ที่ดินบริเวณโรงเรียนเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมสาธารณะของชุมชน เพื่อให้การพัฒนาที่ดินแปลงนี้สามารถตอบสนองประโยชน์ทั้งการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ พื้นที่รองรับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาเที่ยวชมและการกิจอื่นๆ ของพิพิธภัณฑ์ฯ และเป็นพื้นที่ที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถใช้ประโยชน์ในทางสาธารณะร่วมกันได้ภายใต้กติกาที่ยอมรับร่วมกัน และลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนและหน่วยงานกรมศิลปากร จึงต้องมีทักษะในการประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทักษะในการสื่อสารกับประชาชนหรือท้องถิ่นผ่านเวทีประชาคม และการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้แล้วในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์ทั้งในการอนุรักษ์และพัฒนา ยังต้องประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการโบราณคดีมาวางแผนในการขุดค้นและจัดการหลุมขุดค้นเพื่อให้ได้ข้อมูลการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดี เพื่อส่งต่อให้กับภูมิสถาปนิกผู้ออกแบบผังภูมิทัศน์พิจารณากำหนดโซนการใช้พื้นที่ให้เหมาะสม ด้วยเหตุที่ข้อมูลจากการศึกษาทางโบราณคดีก่อนหน้านี้ได้พบหลักฐานทางโบราณคดีที่บ่งชี้กิจกรรมการใช้พื้นที่ทั้งเป็น

พื้นที่ฝั่งศพและพื้นที่อยู่อาศัยที่มีการหลอมสำริด จึงจำเป็นต้องขุดค้นเพื่อตรวจสอบการกระจายตัวหลักฐานแต่ประเภทเพื่อบ่งบอกว่าพื้นที่ใดบ้างที่ถูกใช้เป็นฝั่งศพ (มีการแบ่งพื้นที่ฝั่งตามช่วงวัยหรือเพศหรือไม่) หนาแน่นหรือเบา บางอย่างไร บริเวณใดที่ปรากฏหลักฐานการอยู่อาศัยหรือมีกิจกรรมอื่นๆ หนาแน่นหรือเบาบาง บริเวณใดที่ไม่พบหลักฐานทางโบราณคดีหรือพบเพียงเล็กน้อย เมื่อได้ข้อมูลการกระจายตัวของหลักฐานแล้วจึงกำหนดโซนอนุรักษ์ เข้มข้นและเบาบางให้กับภูมิสถาปนิกนำไปจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

ส่วนหลุมขุดค้นที่เตรียมพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิดจำเป็นต้องวางแผนการอนุรักษ์และจัดการโบราณวัตถุในหลุมขุดค้น เพื่อป้องกันความเสียหายและสามารถศึกษาวิเคราะห์หลักฐานได้ครบถ้วน จึงเลือกวิธีการถอดพิมพ์กลุ่มหลักฐานสำคัญแล้วหล่อจำลองด้วยเรซิน นำลงไปติดตั้งแทนที่หลังจากจัดเก็บหลักฐานของจริงขึ้นจากหลุมขุดค้น

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการถ่ายทอดและสื่อสารข้อมูลทางวิชาการสู่สาธารณชน

เนื่องจากข้อมูลทางโบราณคดีโดยเฉพาะสมัยก่อนประวัติศาสตร์นั้นเป็นยากต่อการทำความเข้าใจของบุคคลทั่วไป แต่หากต้องการให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือกับภาครัฐในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติไว้ได้อย่างยั่งยืน จำเป็นสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับภาคประชาชนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นที่แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านั้นตั้งอยู่ ซึ่งต้องอาศัยทักษะในการสื่อสารข้อมูลต่อสาธารณชนที่มีการรับรู้แตกต่างกัน โดยข้อมูลผลการศึกษาในครั้งนี้มีการสื่อสารและเผยแพร่ในหลายช่องทาง ทั้งการบอกเล่าผ่านชาวบ้านในชุมชนที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติงาน การบรรยายทางวิชาการ รวมไปถึงการจัดทำนิทรรศการและการจัดแสดงในพื้นที่แหล่งโบราณคดีที่จะพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยลำดับเรื่องราวและเล่าเรื่องที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และให้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน สำหรับใช้อ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าได้ต่อไป

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

เป้าหมายและสาระสำคัญ

รายงานผลการขุดค้นและศึกษาทางโบราณคดีที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ (๒) นี้เป็นผลจากการดำเนินโครงการขุดค้นศึกษาทางโบราณคดีเพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ (๒) ในพื้นที่ของโรงเรียนวัดท่าโป๊ะ (เดิม) ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นที่ดินราชพัสดุแปลงติดกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี และกรมศิลปากรกำลังดำเนินการขอใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงนี้เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายการขุดค้นเพื่อ ๑) ศึกษาข้อมูลทางโบราณคดีเพื่อให้ทราบถึงอายุสมัยและความสำคัญของแหล่งโบราณคดีนี้ ๒) ตรวจสอบการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีในที่ดินราชพัสดุแปลงนี้ทั้งหมด สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนวางแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม ๓) พัฒนาหลุมขุดค้นเปิดเพื่อสนับสนุนการเป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า

ในการดำเนินงานได้นำข้อมูลผลการขุดค้นทางโบราณคดี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการวางแผนการขุดค้น โดยมีเป้าหมายการขุดค้นหลุมขนาด ๒ x ๒ เมตร จำนวน ๑๕ หลุม แต่เมื่อปฏิบัติงานขุดค้นแล้วพบหลักฐานทางโบราณคดีสำคัญเช่น หลุมฝังศพมนุษย์ ได้ขยายพื้นที่หลุมขุดค้นเพิ่มเติมให้สามารถบันทึกข้อมูลและจัดเก็บหลักฐานที่ครบถ้วน จนมีพื้นที่ขุดค้นทั้งหมด ๑๖ หลุม ครอบคลุมพื้นที่ ๗๕.๒๕ ตารางเมตร

ผลการดำเนินงานจากเดิมในพื้นที่นี้ผู้ขอประเมินฯ และคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เคยทำการขุดค้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้พบหลักฐานหลุมฝังศพมนุษย์ ๑๐ หลุมศพ อยู่ที่บริเวณริมลำน้ำแควน้อยสายเดิม ในที่ดินของวัดท่าโป๊ะซึ่งอยู่ติดกับโรงเรียน จากการขุดค้นกระจายพื้นที่ครอบคลุมทั่วทั้งแปลงที่ดินราชพัสดุฯ พบหลุมฝังศพเพิ่มอีก ๗ หลุมศพ รวมเป็น ๑๗ หลุมศพ โดยหลุมศพที่พบเพิ่มใหม่นี้ส่วนใหญ่เกาะกลุ่มไม่ไกลจากพื้นที่ฝั่งศพเดิม แต่พบว่าขอบเขตพื้นที่ฝั่งศพขยายออกมายังพื้นที่ตอนในห่างจากแม่น้ำเข้ามาด้วย แต่ในภาพรวมยังเกาะกลุ่มไม่ห่างจากแนว

แม่น้ำ ในการนี้หลุมขุดค้นที่พบหลุมฝังศพมนุษย์ได้มีการขยายพื้นที่ขุดค้น พร้อมทั้งสร้างหลังคาหลุมหลุมขุดค้นชั่วคราวไว้เพื่อเตรียมกันพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิดเพิ่มอีก ๓ หลุม นอกจากหลักฐานการฝังศพยังได้พบหลักฐานการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้สำริด เป็นชิ้นส่วนของเบ้าหลอมโลหะสำริดหลายชิ้น โดยการกระจายตัวหลักฐานการผลิตสำริดพบมากบริเวณขอบเนินดินที่ฝังศพด้านห่างจากแม่น้ำ พื้นที่พบหลักฐานการใช้พื้นที่เบบางคือพื้นที่บริเวณสนามของโรงเรียนโดยพบหลักฐานการใช้พื้นที่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นเศษภาชนะดินเผาไม่หนาแน่น และยังปรากฏร่องรอยการเข้ามาใช้พื้นที่ของคนสมัยอยุธยาอยู่บ้างประปราย อีกบริเวณที่พบหลักฐานเบบางมากคือบริเวณที่ดินที่ติดกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่าทั้งพื้นที่ริมแม่น้ำและตอนในถัดไปทางสนามโรงเรียน โดยปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ตั้งของหอประชุมหมู่บ้าน และเขตบ้านพักครู

จากภาพรวมการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้จากการขุดค้น ทำให้สามารถกำหนดโซนพื้นที่อนุรักษ์ไว้สำหรับการศึกษาทางโบราณคดีและสามารถพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิดได้คือบริเวณที่ดินฝั่งทิศใต้ของถนนคอนกรีตไปจนถึงริมแม่น้ำส่วนที่ติดกับวัดท่าโปี้จนถึงบริเวณอาคารห้องสมุดและด้านทิศตะวันตกของอาคารเรียนหลักทั้งหมด ส่วนบริเวณสนามโรงเรียน โซนบ้านพักครู ตลอดจนบริเวณหอประชุมหมู่บ้าน สามารถวางแผนเพื่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

ส่วนข้อมูลเพิ่มใหม่ทางโบราณคดีนั้น ผลการขุดค้นทำให้ทราบแน่ชัดว่าที่แหล่งโบราณคดีแห่งนี้มีกิจกรรมการหลอมโลหะสำริด โดยได้จัดส่งตัวอย่างไปกำหนดอายุการใช้พื้นที่เพิ่มเติม ทำให้ทราบว่าแหล่งโบราณคดีแห่งนี้น่าจะเริ่มรู้จักการผลิตโลหะสำริดมาตั้งแต่ประมาณ ๓,๑๐๐ ปีที่แล้ว แต่หลักฐานการผลิตปรากฏให้เห็นชัดเจนทั้งในชั้นดินอยู่อาศัยและเครื่องใช้สำริดที่ฝังรวมในหลุมศพ อยู่ในช่วงประมาณ ๒,๘๐๐ ปีที่แล้วที่ได้พบเบ้าหลอมสำริดหลายชิ้น และมีการผลิตอย่างต่อเนื่องจนถึงประมาณ ๒,๕๐๐ ปีที่ผ่านมา ข้อมูลที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดีครั้งนี้จึงช่วยยืนยันว่าบริเวณตำบลบ้านเก่ามีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานดำรงชีวิตในยุคก่อนประวัติศาสตร์ไม่ขาดสาย แม้กระทั่งในช่วงสมัยสำริดตั้งแต่ประมาณ ๓,๓๐๐ ปีลงมาจนถึง ๒,๕๐๐ ปีที่ก่อนหน้านี้ยังไม่พบหลักฐานในบริเวณนี้ หลักฐานที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโปี้ (๒) จึงช่วยเติมเต็มข้อมูลของคนในสมัยสำริดที่ขาดหายไปจากพื้นที่นี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

เนื่องจากการดำเนินงานในครั้งนี้มีเป้าหมายหลักเพื่อศึกษาการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีในพื้นที่โรงเรียนวัดท่าโปี้ทั้งหมด เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า การวางแผนการดำเนินงานขุดค้นจึงต้องใช้ข้อมูลทางโบราณคดีเดิมในพื้นที่นี้ผู้ขอประเมินฯ และคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เคยทำการขุดค้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๑ และได้พบหลักฐานหลุมฝังศพมนุษย์ ๑๐ หลุมศพ ซึ่งได้เปิดหลุมขุดค้นเปิดพร้อมทั้งสร้างหลังคาคลุมชั่วคราวไว้แล้ว ๒ หลุม (บนที่ดินของวัดท่าโปี้) ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าพื้นที่ที่น่าจะพบหลักฐานประเภทหลุมฝังศพเพิ่มเติมซึ่งสามารถพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิดได้ คือบริเวณริมลำน้ำแควน้อยสายเดิม ในพื้นที่รอยต่อกับที่ดินของวัดท่าโปี้ การดำเนินงานครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

๑) ศึกษาทบทวนข้อมูลการดำเนินงานทางโบราณคดีที่ผ่านมาของแหล่งโบราณคดีนี้และในบริเวณใกล้เคียง และกำหนดเป้าหมายการขุดค้นให้สามารถตรวจสอบข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีในพื้นที่ได้อย่างครอบคลุม

๒) ชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ถึงวัตถุประสงค์และความจำเป็นในการดำเนินการขุดค้น เนื่องจากตำแหน่งที่ขุดค้นบางตำแหน่งอาจกระทบกับการใช้ประโยชน์ของประชาชน

๓) วางผังหลุมขุดค้นในระบบกริด ครอบคลุมแปลงที่ราชพัสดุที่ตั้งโรงเรียนวัดท่าโปี้ทั้งหมด โดยวางผังตามแนวแกนทิศหลัก ช่องกริดละ ๒ x ๒ เมตร

๔) กำหนดตำแหน่งหลุมขุดค้นครั้งแรก ๑๐ หลุม ให้กระจายตัวทั้งพื้นที่ และดำเนินการขุดค้น บันทึกและจัดเก็บหลักฐานทางหลักวิชาการ หากหลุมใดพบหลักฐานสำคัญเช่น หลุมฝังศพ จำเป็นต้องขยายหลุมขุดค้นต้องดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลและหลักฐานทางโบราณคดีได้ครบถ้วน จากนั้นกำหนดพื้นที่ขุดค้นเพิ่มเติมในบริเวณที่พบหลักฐานหนาแน่น หรือตรวจสอบการกระจายตัวของหลักฐานการฝังศพและกิจกรรมการหลอมสำริดเพิ่มเติม เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่มีหลักฐานทางโบราณคดีหนาแน่น

๕) หลุมขุดค้นที่พบหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญและหนาแน่นในหลุม เช่น หลุมฝังศพ มีการขยายหลุมขุดค้นเพิ่มเติม และให้เปิดหลุมขุดค้นไว้ พร้อมทั้งสร้างอาคารคลุมหลุมชั่วคราว บันทึกข้อมูลหลักฐานอย่างละเอียด เพื่อเตรียมการอนุรักษ์ หล่อพิมพ์จำลอง เพื่อจำลองหลักฐานมาจัดแสดงในหลุมทดแทนของจริงในลำดับต่อไป

๖) จัดทำแผนผังที่แสดงพื้นที่พบหลักฐานทางโบราณคดีหนาแน่น สำหรับกำหนดเป็นโซนพื้นที่อนุรักษ์เพื่อการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีและพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิด และจัดส่งข้อมูลให้กับภูมิสถาปนิกที่รับผิดชอบออกแบบภูมิทัศน์ในลำดับต่อไป

๗) ศึกษาวิเคราะห์โบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้น และคัดเลือกตัวอย่างโบราณวัตถุส่งไปวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์รวมถึงส่งไปกำหนดอายุ

๘) จัดทำรายงานผลการศึกษาทางโบราณคดี

๙) เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัย ทั้งการบรรยาย การนำเสนอผลงาน การนำข้อมูลและโบราณวัตถุไปจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า และการจัดทำบอร์ดนิทรรศการติดตั้งที่บริเวณหลุมขุดค้นเพื่อให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชมหลุมขุดค้นได้รับทราบข้อมูลความสำคัญของแหล่งโบราณคดี และยังเป็นเตรียมความพร้อมในการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในระยะยาวต่อไป

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

- มีการขุดค้นทางโบราณคดีเพื่อศึกษาลำดับพัฒนาการและกิจกรรมการใช้พื้นที่ ตลอดจนการตรวจสอบการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีครอบคลุมพื้นที่ราชพัสดุที่ตั้งแหล่งโบราณคดีทั้ง ๗ ไร่ จำนวน ๑๖ หลุม พื้นที่ขุดค้น ๗๕๒๕ ตารางเมตร
- มีหลุมขุดค้นเปิดสำหรับพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านโบราณคดีเพิ่มขึ้นอีก ๓ หลุม
- มีรายงานผลการศึกษาทางโบราณคดี จำนวน ๑ เรื่อง

เชิงคุณภาพ

- มีข้อมูลการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีในที่ดินราชพัสดุแปลงที่ตั้งโรงเรียนวัดท่าไประซึ่งกรมศิลปากรจะขอใช้ประโยชน์ สำหรับใช้วางแผนดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ต่อไป
- มีแหล่งเรียนรู้ทางโบราณคดีในลักษณะของหลุมขุดค้นเปิดที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า
- ข้อมูลและหลักฐานทางโบราณคดีที่พบจากการขุดค้นฯ ได้นำไปจัดแสดงเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า
- ได้ข้อมูลและหลักฐานเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการศึกษาพัฒนาการในอดีตของพื้นที่ และเป็นฐานข้อมูลสำหรับอ้างอิงในทางวิชาการ และนักวิชาการสามารถนำไปพัฒนาการศึกษาวิจัยในระดับลึกและกว้างขวางได้ต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๖.๑ ข้อมูลจากการขุดค้นทางโบราณคดีที่มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบการกระจายตัวของหลักฐานทางโบราณคดีที่อยู่ใต้ดิน ช่วยกำหนดขอบเขตพื้นที่พบหลักฐานทางโบราณคดีหนาแน่นสำหรับกันเขตเป็นพื้นที่อนุรักษ์และพัฒนาหลุมขุดค้นเปิด ส่วนบริเวณที่จะพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ก็มีการขุดค้นตรวจสอบหลักฐานในเบื้องต้น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถวางแผนการใช้พื้นที่ทั้งหมดได้อย่างเหมาะสม จนสามารถออกแบบภูมิทัศน์และแบบพัฒนาสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ได้แล้วเสร็จ สำหรับใช้ประกอบการเสนอขอใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุจากกรมธนารักษ์ได้

๖.๒ ข้อมูลและโบราณวัตถุที่พบจากการขุดค้นนำไปจัดทำเนื้อหาและวัตถุจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า และยังมีหลุมขุดค้นที่พบหลักฐานสำคัญได้รับการพัฒนาให้เป็นหลุมขุดค้นเปิดเพิ่มใหม่จำนวน ๓ หลุม (เดิมมีอยู่แล้ว ๒ หลุม) รวมเป็น ๕ หลุม สามารถสร้างแรงดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพิพิธภัณฑ์ ได้มีแหล่งศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมนอกจากเหนือจากการชมนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์ด้วย

๖.๓ ข้อมูลจากการขุดค้นถือเป็นหลักฐานใหม่ที่บ่งชี้ถึงร่องรอยของคนในสมัยสำริดที่ก่อนหน้านี้ไม่พบหลักฐานที่แน่ชัดในพื้นที่บ้านเก่า สามารถใช้ศึกษาอ้างอิงในทางวิชาการ และการค้นพบข้อมูลใหม่นี้จะนำไปสู่การต่อยอดงานศึกษาวิจัยทางโบราณคดีใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

๗. ความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินการ

๗.๑ พื้นที่ดำเนินการเป็นที่ตั้งโรงเรียนวัดท่าโปีะ ครอบคลุมเนื้อที่กว่า ๗ ไร่ เนื่องจากเดิมเคยเป็นที่ดินของวัดมาก่อนตั้งเป็นโรงเรียนและขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ ที่ผ่านประชาชนในท้องถิ่นถือว่าพื้นที่โรงเรียนเป็นเหมือนพื้นที่สาธารณะของชุมชน เมื่อกรมศิลปากรมีแผนจะขอใช้ที่ดินแปลงนี้มาอนุรักษ์และพัฒนา จึงมีประชาชนบางส่วนไม่เข้าใจและไม่เห็นด้วย จึงจำเป็นต้องมีการชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการขอใช้พื้นที่ และให้ความมั่นใจกับประชาชนว่าการพัฒนาพื้นที่นี้จะนำไปเพื่อการอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีและส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนทุกกลุ่ม และแนวทางการพัฒนาพื้นที่จะคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ของชุมชนด้วย

๗.๒ พื้นที่ปฏิบัติงานโดยเฉพาะหลุมที่พบหลักฐานทางโบราณคดีสำคัญและต้องการพัฒนาเป็นหลุมขุดค้นเปิดเป็นบริเวณที่ใกล้ลำน้ำทำให้เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน น้ำฝนจะไหลบ่าผ่านพื้นที่เพื่อลงสู่แม่น้ำ จำเป็นต้องวางแผนป้องกันน้ำไหลลงไปยังหลุมขุดค้นจนสร้างความเสียหายต่อหลักฐานทางโบราณคดีและผนังหลุมขุดค้น และหมั่นตรวจสอบพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นที่นำพาน้ำฝนไหลลงไปในหลุมขุดค้นทั้งผ่านรูสัตว์ และรากไม้ยืนต้นที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงควรเร่งดำเนินการพัฒนาหลุมขุดค้นเปิดที่สามารถป้องกันน้ำไหลลงหลุมขุดค้นอย่างถาวร

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๘.๑ ระยะเวลาในการดำเนินงานที่ตรงกับช่วงฤดูฝนทำให้ประสบปัญหาน้ำไหลบ่าเข้าหลุมขุดค้นระหว่างปฏิบัติงานอยู่บ่อยครั้ง

๘.๒ การพบกลุ่มหลักฐานโดยเฉพาะหลุมฝังศพมนุษย์ ทำให้ต้องขยายหลุมขุดค้นเพื่อจัดเก็บหลักฐานให้ครบถ้วน ทำให้ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากกว่าที่คาดการณ์

๙. ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งดำเนินการขอใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุจากกรมธนารักษ์ให้แล้วเสร็จ เพื่อที่กรมศิลปากรสามารถจัดตั้งงบประมาณมาทำการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ทั้งหมดโดยเร็ว ทั้งการก่อสร้างอาคารคลุมหลุมที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการอนุรักษ์หลุมขุดค้นและหลักฐานในหลุม อันเนื่องมาจากปัญหาการไหลบ่าของน้ำฝนผ่าน

บริเวณที่พบหลักฐานจนอาจสร้างความเสียหายให้กับหลุมชุดคันเปิดได้ นอกจากนี้อาคารเรียนของโรงเรียนบางหลังเมื่อถูกทิ้งร้างไม่ได้รับการดูแลรักษาจึงทรุดโทรมเสียหายอย่างรวดเร็ว โดยที่มีอาคารบางหลังยังสามารถบูรณะและปรับปรุงให้ใช้งานส่งเสริมการเป็นแหล่งเรียนรู้และการใช้ประโยชน์ของชุมชนได้

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน

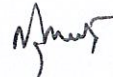
- ๑๐.๑ รายงานผลการศึกษาทางโบราณคดี เรื่อง “ผลการศึกษาทางโบราณคดีที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ ๒ ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” (ผลงานที่เสนอขอรับประเมินฯ)
- ๑๐.๒ หลุมชุดคันเปิดที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ (๒) จำนวน ๕ หลุม ภายในโรงเรียนบ้านท่าโป๊ะ (ติดกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า) อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยจัดแสดงหลุมชุดคันทางโบราณคดีที่มีหลักฐานประเภทหลุมฝังศพมนุษย์และโบราณวัตถุที่ฝังร่วมซึ่งมีการสงวนรักษาด้วยการจัดทำจำลองลงโป๊วดัดตั้งแทนที่โบราณวัตถุของจริงแล้ว พร้อมทั้งสร้างอาคารคลุมชุดคันชั่วคราวไว้สำหรับเตรียมการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในลำดับต่อไป
- ๑๐.๓ บอร์ดนิทรรศการที่ให้ข้อมูลประวัติและความสำคัญของแหล่งโบราณคดี ตลอดจนหลักฐานสำคัญที่ชุดคันติดตั้งอยู่ที่หลุมชุดคัน
- ๑๐.๔ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบเนื้อหาทางวิชาการและโบราณวัตถุ ตลอดจนหลักฐานหลุมฝังศพจำลอง ในนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า (ชั้น ๓) ซึ่งเล่าเรื่องราวพัฒนาการของบ้านเก่าในสมัยโลหะ (บ้านเก่าก่อนชุมชนเมือง)
- ๑๐.๕ เอกสารทางวิชาการ
 - ๑) เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการสัมมนาวิจัยวิจัฯ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี เรื่อง “สุสานเด็กสมัยโลหะที่บ้านเก่า”
 - ๒) บทความทางวิชาการ (ผู้ขอประเมินเป็นผู้เขียนร่วม) เรื่อง The Bronze Age People of Ban Kao: A Preliminary Analysis of the Human Remains from Ban Ta Po Archaeological Site, Western Thailand” ในเอกสาร SPAFACON2021 : Papers from the SEAMEO SPAFA International Conference on SOUTHEAST ASIAN ARCHAEOLOGY AND FINE ARTS, 13 - 17 December 2021
- ๑๐.๖ การบรรยายให้ความรู้แก่บุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่และประชาชนทั่วไป
 - ๑) วิทยากรร่วมเสวนาและบรรยายในกิจกรรมการเสวนาเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย ปี ๒๕๖๘ เรื่อง “บ้านท่าโป๊ะ : การค้นพบสมัยสำริดที่ชัดเจนครั้งแรกในภาคตะวันตก” ของสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๘ (นำเสนอเรื่องยุคสำริดที่บ้านเก่า)
 - ๒) บรรยาย เรื่อง “สุสานเด็กสมัยโลหะที่บ้านเก่า” โครงการสัมมนาวิจัยวิจัฯ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของกรมศิลปากร ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
๑	นางสาวสิริยุพณ์ ทับเป็นไทย	๑๕ %	ผู้ช่วยนักโบราณคดีช่วยควบคุมการขุดค้นทางโบราณคดีและวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี
๒	นางสาวสุกัญญา เลิศวินิจันท์	๑๕ %	ผู้ช่วยนักโบราณคดีช่วยควบคุมการขุดค้นทางโบราณคดีและวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

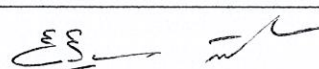
(ลงชื่อ)

(นางสาวสุภมาศ ดวงสกุล)

ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางสาวสิริยุพณ์ ทับเป็นไทย	
นางสาวสุกัญญา เลิศวินิจันท์	สุกัญญา เลิศวินิจันท์

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

ร้อยเอก

(บุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)

-

(.....)

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

๑. เรื่อง : การพัฒนาความร่วมมือทางโบราณคดีระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

(สถาบันวิจัยโบราณวัตถุและโบราณคดีแห่งมณฑลยูนนาน พิพิธภัณฑ์ชนชาติกวางสี และพิพิธภัณฑ์มณฑลกวางสี)

๒. หลักการและเหตุผล

ความสัมพันธ์ทางโบราณคดีระหว่างไทยและจีน

ดินแดนสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่มยุคก่อนประวัติศาสตร์ ดังจะเห็นได้จากวัตถุทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีที่มาจากดินแดนจีนซึ่งพบในแหล่งโบราณคดีทั่วทุกภาคของประเทศไทยโดยเฉพาะในพื้นที่เหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงแหล่งโบราณคดีที่อยู่ตามแนวเส้นทางสายไหมทางบกและทางทะเล สันนิษฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างสองดินแดนนี้เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยหินใหม่หรือเมื่อกว่า ๔,๐๐๐ ปีที่แล้วเป็นอย่างน้อย เมื่อปรากฏหลักฐานการเคลื่อนย้ายประชากรที่รู้จักการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหม่เข้ามาตั้งถิ่นฐานถาวรในบริเวณลุ่มน้ำสำคัญหลายสายของประเทศไทย เช่น ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำลพบุรี-ป่าสัก ลุ่มน้ำแควน้อย-แควใหญ่ และลุ่มน้ำท่าจีน นักวิชาการหลายท่านเชื่อว่าประชากรนี้มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในดินแดนประเทศจีน แล้วเคลื่อนย้ายลงทางใต้เข้ามายังดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงดินแดนประเทศไทยไปจนถึงหมู่เกาะ ผสมผสานกับคนดั้งเดิมในพื้นที่กลายเป็นประชากรสมัยหินใหม่ในภูมิภาคนี้ เหตุผลสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวได้แก่ ลักษณะทางพันธุกรรมของประชากรที่เป็นมองโกลอยด์ และโบราณวัตถุที่อาจมีที่มาจากจีน เช่น หม้อสามขา เป็นต้น การเคลื่อนย้ายประชากรจากดินแดนประเทศจีนมายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และการติดต่อแลกเปลี่ยนยังสืบเนื่องอีกหลายระลอกหลังจากนั้น ทั้งในสมัยโลหะจนเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ เห็นได้จากการพบโบราณวัตถุจำพวกเครื่องมือเครื่องใช้สำริดยุคแรกๆ ที่อาจมีที่มาจากจีนอยู่ในดินแดนประเทศไทย เช่น ขวานสำริด เกอ กลองมโหระทึก ส่วนหลักฐานประเภทเครื่องปั้นดินเผาจากจีนก็ได้พบเป็นจำนวนมากทั่วทุกภาคของประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยพบหลักฐานเครื่องถ้วยจีนหลายยุคสมัยตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นต่อเนื่องจนถึงราชวงศ์ถัง ราชวงศ์ซ่ง ราชวงศ์หยวน ราชวงศ์หมิง ราชวงศ์ชิง จนถึงสมัยสาธารณรัฐ แสดงถึงผลกระทบการติดต่อแลกเปลี่ยนที่ยาวนาน

ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาทางโบราณคดีของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับประเทศจีน คือ “การแพร่กระจายขององค์ความรู้ด้านโลหกรรมระยะแรกเริ่มในสมัยสำริด” โดยในจีนนั้น “สมัยสำริด” ถือเป็นยุคสมัยทางโบราณคดีที่สำคัญมากที่นักวิชาการจีนศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวาง ปรากฏหลักฐานการพัฒนาเทคโนโลยีโลหกรรมขั้นสูงในหลายภูมิภาคของจีนและอยู่ในช่วงที่สังคมของจีนอยู่ในระดับรัฐแล้ว และเชื่อว่าการแพร่กระจายเทคโนโลยีเข้ามายังดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงประเทศไทยด้วย

สำหรับในประเทศไทยนั้น สันนิษฐานว่าคนในดินแดนประเทศไทยน่าจะเริ่มรู้จักใช้โลหะเมื่อประมาณ ๓,๕๐๐ ปีที่แล้ว โดยหลักฐานการใช้และการผลิตโลหะสำริดรุ่นแรกนั้นพบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ที่แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี แหล่งโบราณคดีโนนนกทา จังหวัดขอนแก่น แหล่งโบราณคดีโนนวัด จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น ในภาคกลางพบที่แหล่งโบราณคดีโนนป่าหวาย ท่าแค และพุน้อย ในเขตจังหวัดลพบุรี ส่วนภูมิภาคตะวันตกนั้นได้พบหลักฐานการผลิตโลหกรรมในยุคแรกที่แหล่งโบราณคดีบ้านท่าโป๊ะ

ในเขตตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนภาคเหนือนั้นยังไม่มีการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับโลหะกรรมยุคแรกมากนัก และในพื้นที่ภาคใต้นั้นมีความเป็นไปได้ที่จะเริ่มใช้โลหะล่าช้าโดยเริ่มพบในสมัยเหล็ก ผ่านมาทางเครือข่ายการค้าทางทะเล

ที่ผ่านมาได้มีการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้โลหะกรรมยุคแรกในประเทศไทยยังมีคำถามที่ต้องคลี่คลายเกี่ยวกับช่วงเวลาชัดเจนซึ่งความรู้ด้านโลหะกรรมแพร่เข้ามายังดินแดนประเทศไทย และที่มาของความรู้ที่คาดว่าจะแพร่ผ่านเครือข่ายการแลกเปลี่ยนวัตถุและเครื่องมือเครื่องใช้โลหะ นักโบราณคดีเชื่อกันว่าพื้นที่สำคัญที่ความรู้และเครื่องใช้โลหะถูกส่งผ่านมายังดินแดนประเทศไทย คือบริเวณประเทศจีนตอนใต้ในกลุ่มวัฒนธรรมเตียน และบริเวณลุ่มน้ำแดงในเวียดนามเหนือของกลุ่มวัฒนธรรมต่งเซิน ที่ปรากฏหลักฐานความสัมพันธ์ด้านเทคโนโลยีโลหะกรรมเริ่มแรกกับประเทศไทยอย่างชัดเจน อีกทั้งผลการศึกษานักวิชาการต่างชาติในปัจจุบันที่ประยุกต์ใช้เทคนิคทางวิทยาศาสตร์ตรวจสอบแหล่งที่มาของแร่ธาตุองค์ประกอบในเครื่องมือเครื่องใช้โลหะ พบว่าคนโบราณในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนตอนใต้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนแร่ทองแดง และเครื่องมือเครื่องใช้สำริด เช่น เครื่องมือสำริด และกลองมโหระทึก ภายในภูมิภาคกันอย่างกว้างขวาง โดยที่ในประเทศไทยเองยังขาดการวิเคราะห์โบราณวัตถุเชิงลึกและไม่มีการทำฐานข้อมูลด้านโบราณโลหวิทยา จึงไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและแปลความร่วมกับชุดข้อมูลองค์ความรู้ใหม่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนได้ แม้ว่าในระยะหลังนักโบราณคดีกรมศิลปากรจะได้พบหลักฐานและแหล่งโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับงานโลหะกรรมที่สำคัญเพิ่มใหม่หลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพบหลักฐานการผลิตกลองมโหระทึกในดินแดนประเทศไทยที่แหล่งโบราณคดีโนนหนองหอย จังหวัดมุกดาหาร จากที่เดิมเคยเชื่อกันว่ากลองมโหระทึกยุคโลหะทั้งหมดที่พบแพร่กระจายทางตอนใต้ของจีนลงมาถึงดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงไทยนั้นมีแหล่งผลิตอยู่บริเวณลุ่มน้ำแดงในเวียดนามเหนือ ต่อมาเมื่อมีข้อสันนิษฐานเพิ่มเติมว่าบริเวณรอบทะเลสาบเตียนในมณฑลยูนนานของจีนก็เป็นต้นกำเนิดกลองมโหระทึกที่แพร่กระจายลงมายังดินแดนตอนล่างด้วยเช่นกัน โดยที่ทีมนักวิชาการจีนจากมณฑลยูนนานและมณฑลกว่างซีได้ศึกษาวิจัยเรื่องกลองมโหระทึกมายาวนานจนสามารถแบ่งสมัยย่อยได้อย่างละเอียดสามารถเทียบเคียงได้ใกล้ชิดกับกลองแบบต่งเซินในเวียดนาม รวมถึงกลองที่พบในประเทศไทยด้วย การร่วมมือในการวิจัยและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศที่พบหลักฐานร่วมสมัยและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ช่วยให้นักโบราณคดีสามารถแปลความทางโบราณคดีได้ครอบคลุมและรอบด้านมากยิ่งขึ้น และช่วยเติมเต็มช่องว่างองค์ความรู้ที่ขาดหายไป

ความรู้ด้านเทคนิควิธีการในการขุดค้น วิจัยทางโบราณคดี และพัฒนาแหล่งวัฒนธรรมขนาดใหญ่ของจีน

เป็นที่ทราบกันดีว่ารัฐบาลจีนมีนโยบายสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านโบราณคดีและพัฒนาแหล่งโบราณคดีหรือแหล่งวัฒนธรรมขนาดใหญ่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของประเทศ เห็นได้จากแหล่งวัฒนธรรมสำคัญของจีนหลายแห่งมีการขุดค้นทางโบราณคดีครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง และพัฒนาให้เป็นพิพิธภัณฑ์เปิดเพื่อรองรับการเรียนรู้ของประชากรในประเทศและดึงดูดผู้สนใจจากนานาชาติเดินทางไปทัศนศึกษาเยี่ยมชม โดยเฉพาะแหล่งประภาสสุสานราชวงศ์ และแหล่งวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เช่น สุสานจินซี ในเมืองซีอาน แหล่ง

โบราณคดีจีนชา ในเมืองเฉิงตู แหล่งโบราณคดีซานซิงตู่ ในมณฑลเสฉวน หรือชุมชนสมัยหินใหม่ขนาดใหญ่ ที่แหล่งโบราณคดีเหอหมู่ตู มณฑลเจ้อเจียง เป็นต้น

พื้นที่ทางตอนใต้ของจีนในมณฑลยูนนานเป็นแหล่งวัฒนธรรมสมัยโลหะที่สำคัญมากแห่งหนึ่งของจีน รู้จักกันในชื่อ “วัฒนธรรมเตียน” ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่รอบทะเลสาบเตียน ในเมืองคุนหมิง โดยมีแหล่งโบราณคดีสำคัญหลายแห่งในกลุ่มวัฒนธรรมนี้ที่รัฐบาลจีนโดย “สถาบันวิจัยโบราณวัตถุและโบราณคดีแห่งมณฑลยูนนาน” ดำเนินการขุดค้นศึกษาวิจัยระยะยาวและกำลังพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์กลางแห่งขนาดใหญ่ เช่น สุสานราชวงศ์ที่แหล่งโบราณคดีซือไฉซาน และแหล่งโบราณคดีหลี่เจียซาน หมู่บ้านโบราณที่แหล่งโบราณคดีเหอปั๋วสั่ว เป็นต้น การดำเนินงานขุดค้นและศึกษาวิจัยแหล่งโบราณคดีขนาดใหญ่แต่ละแห่งของรัฐบาลจีนนั้น มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยทางโบราณคดีและห้องปฏิบัติการอนุรักษ์หลักฐานอยู่ประจำแหล่งโบราณคดี ซึ่งประกอบด้วยนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหลายสาขาทำหน้าที่ขุดค้น ศึกษา วิเคราะห์วิจัย ตลอดจนอนุรักษ์โบราณวัตถุแต่ละประเภท จนถือได้ว่าทีมนักวิชาการจีนมีความรู้และประสบการณ์สูงในการปฏิบัติงานทางโบราณคดีสเกลใหญ่และการพัฒนาแหล่งโบราณคดีเนื่องจากสั่งสมความรู้และประสบการณ์มายาวนานมากกว่า ๓๐ ปี โดยทีมนักวิชาการของจีนซึ่งศึกษาวิจัยทางโบราณคดีบริเวณนี้ได้พยายามศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยเนื่องจากตระหนักถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างกัน จากการที่ผู้ขอประเมินฯ ได้เดินทางไปทัศนศึกษาการดำเนินงานขุดค้นทางโบราณคดีและเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และอนุรักษ์โบราณวัตถุ พร้อมทั้งหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการเพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในประเทศไทย ทางสถาบันวิจัยโบราณวัตถุและโบราณคดีแห่งมณฑลยูนนานแจ้งว่ายินดีให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านโบราณคดีกับกรมศิลปากรของประเทศไทย เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางโบราณคดีในภูมิภาค นอกจากนี้ยังยินดีเป็นอย่างยิ่งหากฝ่ายไทยต้องการส่งนักโบราณคดีเข้าไปร่วมขุดค้นทางโบราณคดี รวมถึงการฝึกปฏิบัติการศึกษาวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีและอนุรักษ์หลักฐานในห้องปฏิบัติการประจำแหล่งโบราณคดีของสถาบันฯ และยินดีเป็นอย่างยิ่งหากจะมีการทำความร่วมมือระหว่างกันในทางโบราณคดี

3. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

จากที่ได้กล่าวมาแล้วถึงความสัมพันธ์ในทางวิชาการโบราณคดีระหว่างพื้นที่ทางตอนใต้ของจีน โดยเฉพาะในช่วงยุคโลหะสมัยสำริดและเหล็ก ซึ่งพบหลักฐานการแพร่กระจายของเครื่องมือเครื่องใช้สำริดจำพวก ขวานสำริดแบบต่างๆ และกลองมโหระทึก ซึ่งเป็นวัตถุทางวัฒนธรรมที่พบเป็นจำนวนมากในประเทศไทย การแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ระหว่างกันและร่วมกันศึกษาวิจัยทางโบราณคดี โดยดำเนินงานผ่านความร่วมมือทางโบราณคดีระหว่างประเทศ จึงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ในภูมิภาคนี้ให้กว้างขวางและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้รูปแบบการดำเนินงานโบราณคดีภาคสนามพื้นที่ขนาดใหญ่โดยพัฒนางานศึกษาวิจัยแบบครบวงจรของนักวิชาการจีนยังน่าสนใจและน่าศึกษาเรียนรู้กระบวนการดังกล่าว และสามารถใช้เป็นต้นแบบดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางโบราณคดีของประเทศไทยได้อีกด้วย การร่วมมือทางโบราณคดีกับฝ่ายจีนจึงเป็นประโยชน์ต่อไทยในการพัฒนางานโบราณคดีของประเทศไทยให้ก้าวไปในระดับสากล และยังเป็นการส่งเสริมความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศอีกด้วย

เป้าหมายการดำเนินงาน

เพื่อสร้างความร่วมมือในการศึกษาวิจัย แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และบุคลากรด้านโบราณคดี โดยเน้นศึกษาเรื่องโบราณโลหะวิทยาในพื้นที่ประเทศไทยและพื้นที่ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และจัดเสวนาทางวิชาการร่วมกัน

สำหรับพื้นที่ทางตอนใต้ของจีนที่ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์กับหลักฐานทางโบราณคดีในประเทศไทยชัดเจนนั้นครอบคลุมพื้นที่มณฑลยูนนานและมณฑลกวางสี โดยมีหน่วยงานของรัฐบาลจีนที่ดำเนินงานศึกษาวิจัยและอนุรักษ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่

๑. สถาบันวิจัยโบราณวัตถุและโบราณคดีแห่งมณฑลยูนนาน ซึ่งดำเนินงานศึกษาวิจัยทางโบราณคดี อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีสำคัญในกลุ่มวัฒนธรรมเตียน และแหล่งวัฒนธรรมสมัยอื่นๆ ในพื้นที่

๒. พิพิธภัณฑ์ชนชาติกวางสี และพิพิธภัณฑ์มณฑลกวางสี เป็นสองพิพิธภัณฑ์ที่ศึกษารวบรวมข้อมูล เก็บรักษา และวิจัยทางโบราณคดีเรื่องกลองมโหระทึกและยุคสำริด-เหล็กในพื้นที่อย่างกว้างขวาง จนนับเป็นหน่วยงานที่รวบรวมองค์ความรู้เรื่องกลองมโหระทึกไว้มากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก และอยู่ระหว่างแสวงหาความร่วมมือทางวิชาการกับนักโบราณคดีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อเปรียบเทียบ แลกเปลี่ยนข้อมูล และศึกษาวิจัยร่วมกัน

กรอบการดำเนินงาน

การพัฒนาความร่วมมือทางโบราณคดีระหว่างกรมศิลปากรของไทยและหน่วยงานทางวัฒนธรรมของจีนในมณฑลยูนนานและมณฑลกวางสี มีกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

๑. สถาบันวิจัยโบราณวัตถุและโบราณคดีแห่งมณฑลยูนนาน

- ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี

โดยร่วมกันศึกษาวิจัยและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางโบราณคดีด้านโบราณโลหะกรรมของประเทศไทยกับพื้นที่จีนตอนใต้ (กลุ่มวัฒนธรรมเตียน) โดยจะมีกิจกรรมการสำรวจและศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักฐานทางโบราณคดีช่วงยุคสำริดและเหล็กของจีนตอนใต้เปรียบเทียบกับหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในประเทศไทย โดยแต่ละฝ่ายรับผิดชอบศึกษาวิจัยในพื้นที่รับผิดชอบของตัวเอง แลกเปลี่ยนข้อมูลผลการศึกษา และการจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน

- การพัฒนานักวิจัยและแลกเปลี่ยนนักวิจัย

โดยฝ่ายไทยจัดส่งนักโบราณคดีไปร่วมในการฝึกปฏิบัติงานชุดค้นโบราณคดี ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีเฉพาะทาง รวมถึงปฏิบัติการอนุรักษ์หลักฐานทางโบราณคดีที่ได้จากการปฏิบัติงานสนาม ณ ห้องปฏิบัติการประจำแหล่งโบราณคดีของจีน ซึ่งมีเครื่องมือและอุปกรณ์การดำเนินงานที่ทันสมัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนฝ่ายจีนส่งผู้เชี่ยวชาญ/นักโบราณคดีเข้าร่วมปฏิบัติงานชุดค้นแหล่งโบราณคดีของไทย โดยเฉพาะแหล่งที่ต้องการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์เปิด เพื่อร่วมถ่ายทอด/เรียนรู้ประสบการณ์และองค์ความรู้ในการบริหารจัดการแหล่งที่จะพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์เปิด

โดยกรอบการดำเนินงานทั้งสองด้าน จะต้องมีการพบปะและหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารของกรมศิลปากร และผู้บริหารของสถาบันวิจัยโบราณวัตถุและโบราณคดีแห่งมณฑลยูนนาน เพื่อดำเนินการทำความตกลงความร่วมมืออย่างเป็นทางการ และกำหนดกรอบการดำเนินงานร่วมกัน

๒. พิพิธภัณฑ์มณฑลกวาสี และพิพิธภัณฑ์ชนชาติกวาสี

ทั้งสองพิพิธภัณฑ์เป็นสถาบันที่ศึกษาวิจัยเรื่องกลองมโหระทึกในจีนตอนใต้และพื้นที่ใกล้เคียงมาอย่างยาวนาน และแสวงหาความร่วมมือกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีการศึกษาข้อมูลกลองมโหระทึกในเวียดนามและลาวด้วย

การดำเนินงานร่วมกับพิพิธภัณฑ์ทั้งสองแห่ง สามารถดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี นักวิชาการทั้งฝ่ายไทยและจีนจะร่วมกันศึกษาวิจัยและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางโบราณคดีด้านโบราณโลหกรรมโดยเน้นศึกษาเรื่องกลองมโหระทึกเป็นหลัก โดยจะมีกิจกรรมการสำรวจและเปรียบเทียบหลักฐานระหว่างกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลผลการศึกษา และการจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน

โดยจะต้องมีการหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารของกรมศิลปากร และผู้บริหารของพิพิธภัณฑ์ทั้งสองแห่ง เพื่อดำเนินการทำความเข้าใจความร่วมมืออย่างเป็นทางการ และกำหนดกรอบการดำเนินงานร่วมกัน

ข้อจำกัดในการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมระหว่างประเทศนั้น จำเป็นต้องจัดตั้งงบประมาณเป็นการเฉพาะตามปีงบประมาณ เบื้องต้นควรมีกรอบระยะเวลาดำเนินการในระยะ ๓ ปี โดยในปีแรก เป็นการหารือ และเจรจาระหว่างผู้บริหารทั้งสองฝ่ายเพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกันให้เรียบร้อย จัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกัน และจัดกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการเพื่อกำหนดโจทย์วิจัยร่วม ปีที่ ๒ เริ่มดำเนินงานตามแผน/กิจกรรมความร่วมมือตามข้อตกลงระหว่างกัน และในปีสุดท้ายเป็นการสรุปผลการดำเนินงานวิจัย/สัมมนาแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้จากการดำเนินงานร่วมกัน

ซึ่งควรดำเนินการโดยเร็วเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญอาวุโสของจีนที่มีความรู้และประสบการณ์สูงนั้นเริ่มทยอยเกษียณอายุจากหน่วยงาน หากมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณจะทำให้ดำเนินการได้ล่าช้าและเสียโอกาสในการเรียนรู้จากบุคลากรรุ่นบุกเบิก

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานศึกษาวิจัยทางโบราณคดีระดับนานาชาติระหว่างนักโบราณคดีไทย และจีน ซึ่งจะก่อให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มเติมด้านโบราณโลหวิทยาและด้านอื่นๆ มีการเผยแพร่ผลงาน สำหรับใช้อ้างอิงทางวิชาการได้ต่อไป ช่วยยกระดับงานวิจัยทางโบราณคดีไทยสู่ระดับสากล

๔.๒ นักโบราณคดีไทยได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้กระบวนการศึกษาวิจัยและกระบวนการพัฒนาแหล่งวัฒนธรรมขนาดใหญ่ เพื่อเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของนักโบราณคดีไทย และใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางโบราณคดีในประเทศไทยให้มีมาตรฐานในระดับสากลต่อไป

๔.๓ กรมศิลปากรมีบทบาทนำในการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีของชาติ และมีเครือข่ายในการดำเนินงานศึกษาวิจัยทางโบราณคดีระดับนานาชาติเพิ่มมากขึ้น

๔.๔ เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๕.๑ มีข้อตกลงความร่วมมือทางโบราณคดีระหว่างกรมศิลปากรของไทยกับสำนักโบราณคดีมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

๑) มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะช่วงสมัยโลหะ และดำเนินการศึกษาวิจัยทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ร่วมกัน

๒) มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรในการฝึกปฏิบัติงานโบราณคดีภาคสนาม การวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี และการอนุรักษ์โบราณวัตถุประเภทต่างๆ ที่ได้จากการขุดค้น

๓) บุคลากรที่ผ่านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนบุคลากรจะมีความรู้ ประสบการณ์ และศักยภาพในการปฏิบัติงานทางโบราณคดีภาคสนามและวิจัยทางโบราณคดีได้อย่างมีมาตรฐานสูง และมีทักษะในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางโบราณคดีของกรมศิลปากรอย่างเป็นรูปธรรมได้

๕.๒ มีการตกลงความร่วมมือในการศึกษาวิจัยทางโบราณคดี ในเรื่อง “กลองมโหระทึกและงานโลหะกรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์” ระหว่างกรมศิลปากรของไทยกับพิพิธภัณฑ์ชนชาติกวางสี และพิพิธภัณฑ์มณฑลกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

๑) มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางโบราณคดีเกี่ยวกับกลองมโหระทึกและโบราณวัตถุประเภทโลหะสมัยก่อนประวัติศาสตร์

๒) การศึกษาดูงานแหล่งวัฒนธรรมและเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับกลองมโหระทึกและงานโลหะกรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์

(ลงชื่อ)

(นางสาวสุภาภา ดวงสกุล)

ผู้ขอรับการประเมิน

(วันที่) ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘